BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SIYASI HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 137-22 KASIM FIYATI: 5 TL

İlhan Tekeli :

1973-1977 Döneminde toplumcu belediyecilik anlayışı ortaya çıkmıştır

İLERİCİLİĞİN TURNUSOL KAĞIDI : MC VE CHP İÇİN HAYIR

YEREL SEÇİMLER ÖNCESİ BELEDİYE SORUNLARI TARTIŞILIYOR

Bülent ERDEM

> YEREL YÖNETİM SORUNLARI İLE İLGİLİ OLARAK ANKARA'DA DÜZENLENEN SEMİNER'DE KONUŞAN DALOKAY, İSVAN VE KÖSE, HALKIN YARARINA GİRİŞİMLERİN EN BAŞTA KENDİ PARTİLERİ CHP'DEN GELEN ENGELLEMELERLE KARŞILAŞTIĞINI BELİRTTİLER.

Yaklaşan Yerel Seçimler, yerel yönetimlerin sorunlarını, kent halkının yerel yönetimlere ilişkin demokratik taleplerini gündeme getirdi. Geçtiğimiz hafta içerisinde Mimarlar Odası olumlu ve yararlı bir girişim ile "Yerel Yönetimler ve Güç Yapısı" konulu bir seminer düzenledi.

Mimarlar Odası'nın bu seminer ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, yapılan seminerlerde yerel yönetimlerin günümüzdeki yapısının ve işlevlerinin geleceğe yönelik bir şekilde tartışılması gerektiği vurgulanarak, kent sorunlarının geniş kitlelere iletilmesi gerektiğine değinildi.

Bu seminerin Ön Seçimler (tasfiyeler) sonrası düzenlenmesi geç kalma olarak nitelense de, seminerin önemi ve yararı yadsınamaz.

Seminerde 1973-77 döneminde yeni bir belediyecilik anlayışı sergileyen belediye başkanları, belediyelerde görev yapan uzman ve görevliler ile bilim adamları görüş ve deneylerini belirttiler. Çalışmalarını Oda'nın küçük salonunda sürdüren seminerde söz alan belediye başkanlarının çoğunun önseçimlerde tasfiye edilmeleri, delege oyunlarından ve partilerine olan kırgınlıklarından söz etmelerine neden oldu.

"HİZMET DÖNEMİNİN MEZARI"

Seminerin açış konuşmasını Mimarlar Odası Başkanı Yavuz Önen yaptı. Önen, geçtiğimiz dönemde yerel yönetimlerin politik öneminin daha iyi anlaşıldığından söz ettikten sonra bu seminerin düzenlenme nedenlerinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "... Bugün için bizim en önemli görevimiz maskeli devrimci harekete karşı cephe almaktır."

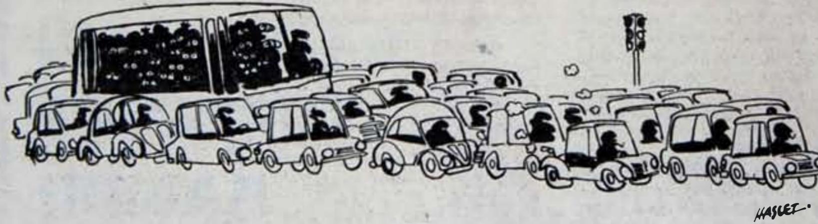
Daha sonra Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay kürsüye geldi. Dalokay sözlerine espirili bir şekilde "Toplantının bu salonda yapılması beni çok memnun etti, çünkü büyük salon geçen hafta hizmet döneminin mezarı olmuştu" sözleri ile başladı. Dalokay daha sonra CHP'deki önseçimler ile ilgili üstü örtülü bazı açıklamalar yaptı. Dalokay'ın konuşması CHP ve belediyelerde olup bitenleri ve siyasal literatüre geçen "Naylon delege" kavramını açıklığa kavuşturması açısından ilginçti. Dalokay, esnaf örgütlerinin CHP ve diğer partilerde nasıl etkin olduklarını, bunların belediye kararlarını nasıl ipotek altına alarak, örgütlerine haksız kazançlar sağladıklarından söz ederek CHP örgütü ile olan çelişkisinin, bu çıkar çevreleri ile olan çelişkisinden kaynaklandığını söyledi.

Getirdikleri yeni belediyecilik anlayışının esaslarını ve niteliklerini anlatan Dalokay devamla, kişilerin iyi niyetli olmalarının, belediyelerin yasama yetkilerinin olmadığı sürece emekçi halka bir yararı olmadığını, bu nedenle belediyelerin yerel hükümet, hatta yerel devlet haline gelmeleri gerektiğine değindi.

Dalokay daha sonra planlanan girişimlerin karşılaştığı bürokratik engellerden bahisle, Akkondu projesinin ortaya atılması ile arsa spekülatörlerinin devreye girdiğini, evrakların İmar ve İskan Bakanlığı'nda onay için 2,5 yıla yakın bekletildiğini, ancak Anayasa Mahkemesi' nin kamulaştırmalarla ilgili yasanın bazı maddelerini iptalinden sonra onaylandığını söyledi.

Ankara Belediye Başkan Yardımcısı Ceyhan Mumcu, 4 yıllık dönemde örgütlü işgücünden sözederek, Danıştay kararı ile belediyelerde toplu sözleşme yetkisi alan Genel-İş Sendikası'nın meseleleri nasıl yozlaştırdığından bahsetti. DGM direnişi sırasında Genel-İş'in işçileri yalnız bıraktığını, soruna aydınların sahip çıkır 't zorunda kaldığını söyledi.

Mumcu sözlerine devamla, "Genel-İş' in 4 yıllık dönemde yaptığı, her toplu sözleşme döneminde artan yemek zammı talebi oldu" dedi ve sözlerini şöyle bitirdi. "Sendikaların yerel yönetimlerde ağırlıklarını koyamaması bir zaaf olarak gündemdedir. İşçilerin, sendikalar yerel yönetime ağırlıklarını koymadıkları sürece, her iyi niyetli girişimleri başarısızlığa uğrayacaktır."

Mumcu'dan sonra söz alan Ankara Belediyesi Başkan Yardıncısı Fikret Toksöz, Belediyelerin kent içinde fiyat denetimi yapan kuruluşlar olduğunu, ancak kapitalist ekonomi içinde ise fiyat denetiminin olanaksız olduğunu söyleyerek, Belediye Meclislerinde esnafların çoğunlukta olduğuna değindi. Toksöz devamla, esnafların örgütlü,buna karşılık halkın örgütsüz olduğunu ve bu durumun her iyi niyetli girişimi engellediğini, bu durumun ancak güçlü bir şekilde tüketici örgütlenmesine gidilerek önlenebileceğini, aksi takdirde esnafların her istediklerini yaptırmaya devam edeceklerini söyledi.

Seminerin ikinci gününde ilk olarak İzmit Belediye Başkanı Erol Köse söz aldı. Erol Köse sözlerine şöyle başladı. "Büyük kentlerde iktidarda bulunan CHP'nin belediye sorunları ile ilgili olarak herhangi bir toplantı yapmadığını anımsarsak, Mimarlar Odası'nın düzenlediği bu toplantının önemi ortaya çıkar. Küçük Kurultay'da bile bu konuya değinilmemesi, partinin yerel yönetimler konusunda hazırladığı ve söyleyeceği hiçbir şeyin olmadığını gösterdi. Üyesi bulunduğum siyasi örgütün bu konuya verdiği önem, bir odanın kapısına asılan —Belediyeciler Odası — yazılı bir kağıt parçası oldu ve bu da birkaç gün sonra yırtılıp atıldı".

" EN BÜYÜK ENGEL PARTİMDEN GELDİ"

Köse daha sonra yeni belediyecilik anlayışının ilkelerinden ve yaptıkları çalışmalardan söz etti ve girişimlerinde en büyük engelin partililerden geldiğini belirtti. Köse son olarak İzmit'te yapılan yeni hal binasından bahisle, başına gelen belaların hal komisyoncuları tarafından açıldığını ve belediyelerin bugünkü yapıları ile halkın soyulmasında ı birer araç olduğunu söyleyerek sözlerini şöyle bitirdi:"... tüm deneylerimizin belediye başkanlığına heveslenenlerce öğrenilmesi gerek, ancak bizim yerimize tercih edilenlerin hiçbirisi burada yok".

Erol Köse'den sonra kürsüye İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan geldi. İsvan sözlerine bugün meydana gelen durumun demokrasinin bir çelişkisi olduğunu, ön seçimi kaybetmelerinin demokrasinin bir hastalığını gösterdiğini söyleyerek başladı. Daha sonra başarılı belediye başkanlarının yasaları en kolay çiğneyen kişiler olduğunu söyleyen İsvan :"... ben en az yasaları çiğneyen belediye başkanı olduğum için başarılı olamadım, ancak onları halk adına protesto ettim" dedi.

ÇÖZÜM: EMEKÇİLERİ TEMSİL EDEN PARTİLERE OY VERELİM

İsvan, daha sonra kentleri kurtarmak için mali kaynağın ve politik desteğin zorunlu olduğunu, yaptığı çalışmaların halktan yana olduğunun bir gün anlaşılacağını umduğunu söyledi.

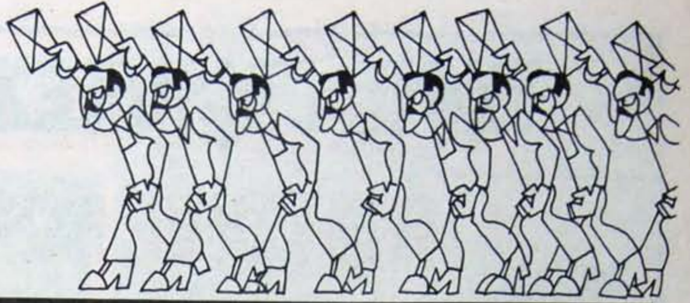
Daha sonra sözlerine devamla yaptığı çalışmalardan ve bu arada belediye arsalarını işgal eden firma ve kişiler ile ilgili olarak açtığı fotoğraf sergisine Cumhurbaşkanını davet ettiğini, tüm bu kodamanların belediyenin arsalarını işgalinin sınıfsal bir temeli olduğunu söyleyince Korutürk'ün sergiyi terk ettiğinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "Parti kademelerinden bana uysal ol, dikine dikine gitme diyenlerin tercihidir bugünkü durum, olayların üstüne üstüne gittiğim, doğruluğuna inandığım halk iktidarı uğrunda çalıştığım için cezalandırıldım."

Seminerlerde yapılan konuşmalar sonucunda belediye meclislerinin bugünkü yapısının, Türkiye'de egemen büyük sermayenin sınıfsal çıkarlarından ayrı düşünülemeyeceği, belediye meclislerinde emekçiler yararına bir etkinlikte bulunmanın bu sınıfsal temel ile mücadeleye bağlı olduğu, bu mücadelede ilk adım olarak da yerel seçimlerde sınıfsal olarak emekçileri temsil eden siyasal partilere oy verilmesinin gereği, ortaya çıkıyordu.

YÜRÜYÜŞ
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ ● Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● YÖNETİM: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İSTANBUL BÜROSU: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● ABONE KOŞULLARI: Yıllık: 200 TL., 6 Aylık: 100 TL. AVRUPA 6 aylık: 250 TL., Yıllık: 500 TL., AMERİKA: 6 aylık: 325 TL. Yıllık: 650 TL. AVUSTRALYA-JAPONYA: 6 aylık: 400 TL., Yıllık: 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İLAN KOŞULLARI: Arka Kapak (Renkli): 15000 TL., Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12 000 TL., İç sayfalarda sütun santimi: 40 TL., Yayın ilanları % 50 indirimlidir. ● BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisleri ● Kapak düzeni: İbrahim NİYAZİOĞLU

İLERİCİLİĞİN TURNUSOL KAĞIDI: MC VE CHP İÇİN HAYIR

Yalçın KÜÇÜK

Yüce meclis, yüce koltuğu yüce bir seçim yaptı. MHP, Halk Partisi'nden onbeş kişilik anti-komünist aday listesi istedi. Halk Partisi, zor olmayan bir işi kolaylıkla yaptı. Bir liste verdi ve "beğen beğen seç" dedi. Yüce meclis, yüce koltuğu, Adalet Partisi içinde politikaya başlayıp 12 Mart'ta; bakanlık katına yükseldikten sonra Halk Partisi'ne transfer ederek yüceliklerin doruğuna çıkan bir milletvekili seçti. On altı kişilik Hareket Partisi grubu yüce koltuğa istediği kimseyi oturttu. Haziran seçimlerinden sonra "MHP ile görüşmem" diyen CHP Genel Başkanı,Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerinin ayağına gidip teker teker teşekkür etti. Onlar da "vazifemizi yaptık, efendim" dediler. Vazife yapıldı. Yüce meclis yüce başkanına kavuştu. CHP meclis grubu bu "büyük zaferi" ayakta alkışlarla kutladı. Bir CHP milletvekili "MHP'ni meşrulaştırıyoruz" diye haykırdı. Yüce meclisin, yüce mecliste temsil edilen partilerin eliyle beş ay yüce başkandan yoksun bırakılması, böyle yüce bir iş için gerekçe haline getirildi. Halk Partisi'nin eliyle MHP bir adım daha attı. Şimdi sıra CHP Genel Başkanı'nın MHP'nin içtenliğine alkış tutmasına geldi.

Denizde boğulanların çok büyük bir çoğunluğu hep kurtulmak için mücadele ederken boğuluyorlar. Boğulmak için mücadele ederek boğulanlar şimdiye kadar görülmedi. Bu yüzden dalgaların içinde çırpınanların haline bakıp da mutlaka kurtulacaklarını sanmamak gerek. Çırpınmaya dalıp da batışa gözleri kapamamak gerek. Hergün bin bir türlü marifet ile ayakta tutulmaya çalışılan bir CHP hükümet ortaklığı umudu için feda edilenlere bakmak gerek. Meclis başkanlığı seçimini bir örnek olarak almak gerek. Bugün umudun değil umutsuzluğun ticaretinin yapıldığını gösterecek bundan daha iyi bir örnek bulmak mümkün değil. Başkan seçiminde yaygınlaştırılan umutsuzluk, en kötü kombinezonların sahnelenmesi için bir araç olarak kullanıldı. Başkanın nasıl seçileceği, ne iş için seçileceği unutturuldu. Hareket Partisi'nin dikte ettirdiği başkanın seçimi CHP grubunda ayakta alkışlarla kutlandı. Türkiye'nin en yüksek tirajlı gazetesi "Ohh.. Hele Şükür Başkan Seçildi" başlığı ile müjdeyi verdi. Umutsuzluk ticareti meyvesini verdi. Hiç bir örgüt, Hareket Partisi'ne, CHP kadar yardım etmedi.

Umut sömürüsü, umutsuzluk ticaretine dönüştürülünce bundan en çok büyük sermaye ve büyük sermayenin azgın siyasal örgütleri yararlanıyor. Ancak bu yarar, birden bire ve kendiliğinden ortaya çıkmıyor. Bu yarar, MC partileri ile CHP arasında belli bir işbölümünün sonucu olarak ortaya çıkıyor. Son günlerde işbölümünün ve her işbölümünde var olan işbirliğinin somut ve öznel örnekleri görülüyor. MC, baskı, cinayet, pahalılık ve işsizlik anlamına geliyor. CHP ise baskı, cinayet, pahalılık ve işsizliğe karşı verilecek mücadelenin önüne umut barajını yığıyor. MC, cinayet ve pahalılık politikasını sürdürüyor. CHP, milliyetçi cephe parti ve hükümetlerinin politika alanını, bir umut halkası ile savunma işlevini üstleniyor. Halk Partisi'nin umut barajı ile korunan MC, politikasını rahatlıkla sürdürme kolaylığını yaşıyor.

Yerel seçimler, bütün bunları görüp değerlendirmek için önemli bir fırsatı da beraberinde getiriyor. Yerel seçimlerin öncesinde, cinayet ve pahalılık ortamında, umut ticaretinin ilericilik anlayışına indirdiği darbeleri görmek gerekiyor. Umuta bağlı umut, ilericiliği tüm öğelerinden yoksun etti. İlericiliği, içi boş bir kavram haline getirdi. Örgütten ve programdan bağımsız bir ilerici hareket olabileceği kanısını yaygınlaştırdı. Örgüt ve programdan bağımsız, kendinden menkul bir ilericilik ve umut ortaya çıkınca da, Türkiye toplumunu geriye ve giderek de gerinin gerisine çekebilmek için elverişli ortam hazırlanmış oldu. Kemiksiz, ölçütü olmayan ve deniz anası biçiminde bir ilericilik anlayışı ile faşizmin ve faşist örgütlerin kazandıkları her yeni mevziyi büyük bir teslimiyet ile karşılamak moda oldu. Giderek faşizmin kazandığı her yeni mevziyi demokrasinin zaferi olarak selamlamak bir alışkanlık haline geldi.

Hep söylendi. Bir kez daha söylemek gerekiyor. Kemiksiz programdan yoksun ve deniz anası biçiminde bir ilericilik anlayışının yerleşmesinde tüm sorumluluğu Halk Partisi'ne yüklemek haksızlığın en büyüğü olacak. İçi boşaltılmış bir umuta körükörüne aşık olanların, mücadele yerine melankoliye kapılanların sorumluluğunu unutmak mümkün değil. Ancak şimdi yerel seçimlere girerken Halk Partisi işe, melankoliden mustarip olanlara sert bir tokat atarak başladı. Halk Partisi, kendi solundakilerin teslimiyetçi tutumundan yararlanarak, Türkiye siyasal yaşamında "Menderes Hastalığı" denilen bir hastalığın pençesine düştü. Menderes'in meşhur "odunu aday göstersem seçilir" sözü şimdi tekrar uygulamaya kondu. Halk Partisi, büyük bir cüretle, demokrat nitelikleriyle tanınan tüm adayları afaroz etti. Kendi solunun teslimiyetçi tutumundan cüret alan Halk Partisi, aday kadrolarını en geri ve bağımlı isimlerle doldurmakta sakınca görmedi.

İş bölümü ve her iş bölümünde var olan işbirliği, yerel seçimlere girerken yeni boyutlar kazanıyor. Bu işbirliğinin sakıncaları ise iki yerde toplanıyor. MC partileri daha zorba yöntemler uygulayabilmek için daha elverişli bir ortama kavuşuyor. CHP ise, kendi solunu tanımaması bir yana, kendi içindeki demokratlara bile daha fütursuz davranma şansını elde ediyor. Meclis başkanlığı seçiminde MHP ile geliştirilen utanç verici işbirliği, yerel seçim sonrasında AP ile kurulabilecek bir hükümet ortaklığının sıçrama taşı oluyor. Başkan seçiminde MHP ile böylesine utançverici bir işbirliğine razı olunduktan sonra, büyük sermaye ile emperyalist finans örgütlerinin istediği CHP-AP hükümeti için önemli bir mesafe katedilmiş oluyor. Bu iki partinin meclisteki aritmetik çoğunluğu ise, Halk Partisi yöneticilerine, kendi içindeki demokratlara karşı daha tasfiyeci bir tutum alma şansı tanıyor.

Yerel seçimler, tüm demokrat, ilerici ve sosyalistler için büyük bir fırsatı da beraberinde getiriyor. Yerel seçimler, her demokrat, ilerici ve sosyalist seçmene bir değil iki oy birden kullanma olanağını veriyor. Yerel seçimler, atılacak her oyla, hem MC partilerine hem de Halk Partisi'ne "hayır" deme imkanını tanıyor. Bugün güncel olan bir oyla iki "hayır" demek. Bugün bir oyla iki "hayır" demeğe en çok CHP'li demokrat seçmenler muhtaç. Çünkü bugünkü CHP yönetimine "dur" demek ancak, MC ve CHP için "hayır" oyu kullanmakla mümkün.

Yerel seçimlerde ilericiliğin turnusol kağıdı son derece belirgin. Önce sandık başına gitmek gerek. Bu seçimde sandık başına gitmemek, şu anda düşünülebilecek en büyük demokrasi suçu olacak. Melankoli hastalığına yakalanmış olmak, demokrasi suçu işlemiş olmanın sorumluluğundan kimseyi kurtarmaz. Sandık başına gitmemek, evde oturup MC için oy kullanmak anlamına gelecek. Bu seçimde MC partilerinin oy oranını geriletmek gerek. Bunun için sandık başına gitmek gerek. Ancak sandık başına gidip CHP için oy kullanmak, Halk Partisi'nin fütursuz bir biçimde sağa kaymasını onaylamak anlamına gelecek. Halk Partisi'nin ilerici ve demokrat seçmeni adam yerine koymamasını onaylamak anlamına gelecek. Halk Partisi'nin AP'leşme sürecini onaylamak demek olacak. Hem MC partilerinin zulmünü, hem de Halk Partisi'nin AP'leşme sürecini onaylamak demek olacak. Hem MC partilerinin zulmüne, hem de Halk Partisi'nin AP'leşme sürecine "hayır" demek, ancak MC ve CHP için "hayır" oyu kullanmakla mümkün. Başka yol yok. Bugün artık ilericiliğin başka bir tanımı da yok.

YEREL SEÇİMLER : DEMOKRASİ

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü sabahı CHP millet meclisi grubu toplantısında konuşan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit kürsüde şunları söylüyordu:

"-MHP .bir CHP'li aday üzerinde üyelerinin hür iradeleriyle oylarını yoğunlaştırmaya çalışmak için herhangi bir koşul öne sürmüş değildir. Ancak kamuoyu önünde yaptıkları açıklamada, bildiğiniz gibi, bazı nitelikler sıralamışlardır..."

Ecevit'in gruba karşı yaptığı konuşmanın en önemli bölümünü oluşturan bu sözler, "Türkçe" dil kuralları da dahil hangi tartıya vurulursa vurulsun çelişik bir anlamı ifadelendiriyordu ama CHP Genel Başkanının vakti kurtarması gerekiyordu ve şöyle devam ediyordu:

"-Bu nitelikler, MHP'nin kendi bakış açısından ileri sürülmüş koşullar olarak görülmelidir. Fakat CHP grubunun ve CHP'lilerin reddüt duymaları için hiçbir neden görmüyorum. Bütün CHP'liler demokrasiye kayıtsız şartsız bağlı oldukları için, hem antiko ler..."

Beş ayı aşkın bir süredir süregelen Meclis Başkanlığı sorununun geçtiğimiz haftaki basamağında MHP aniden CHP adayını destekleyeceğini açıklayınca CHP yeniden bir çıkmaz sokağın başında kendini buluverdi.

SERMAYEYE TESLİM OLMA POLİTİKASI TIRMANIYOR

Bütün hesaplar "Nasıl olsa meclise 11 Aralık yerel seçimlerine kadar başkan seçilemez" üzerine yapılınca, ortaya çıkan gelişmeler CHP'yi apansız bastırmakta gecikmedi.

Nitekim MHP'nin "antikomünist bir isim" konusundaki koşulu CHP tarafından derin bir hoşgörüyle benimsenince 12 Mart'ın "balyozcu" hükümetlerinde görev almış bir Cahit Karakaş'ın meclis başkanlığı merdivenini tırmanması zor olmadı.

Soruna salt, bir meclis başkanlığı sorunu olarak bakmak mümkün değildir. Çünkü gelişmelerin CHP yönündeki çizgileri, bu partinin sermaye güçlerince, sürekli sarsıntı altında bulundurulduğunun yeni bir kanıtını örneklemesi bakımından ilginçtir.

Sosyal demokratların, ilkesizliğini, pusulasızlığını en kaba hatlarıyla ortaya sermesi bakımından, geçtiğimiz haftaki meclis başkanlığı seçimi ve o aşamaya kadarki gelişmeler aynı zamanda ibret vericidir.

Aslında MHP yönünden gelen ve dayatan "koşullu" taktik politika, sürpriz değildi. Bu partinin aylar önce CHP'ye yöneltttiği ve kamuoyu önünde meşruluğunu tescile dayananve adına "Barış çağrısı" denilen politikası, gerek içerik, gerekse biçim yönünden tüm sahte görünümüne karşın, bir kritik dönemeci kollar tarzda bugüne kadar sürdürülmüştü.

KARARSIZLIK, TUTARSIZLIK İLKESİZLİK ÇIKMAZA SOKAR

CHP'nin faşizm olgusu önünde kavram ve bilimsel yönden taşıdığı, fukaralık, kaypaklık ve kayganlık, politikasındaki en ufak netliğe, açıklığa bile yer vermiyordu.

CHP'nin dayandığı kitlesel tabanın dinamizmini, ilerici, demokrat potansiyeli, kör ve kısır denge politikalarıyla adeta yağmalar gibi tahrip eden sosyal demokrat felsefe, meclis başkanlığı gibi bir konuda dahi partiyi çıkmazlara dayadı.

Neydi sorun?

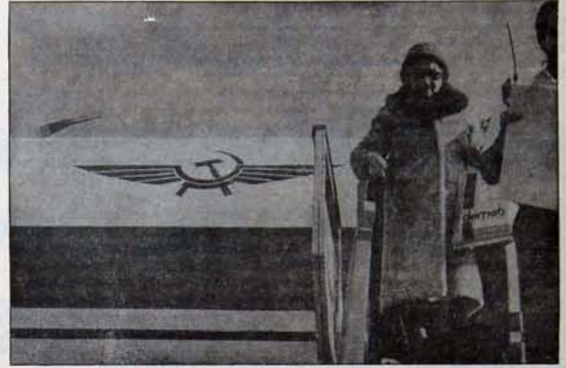
CHP ilk bakışta, Meclis Başkanının, genel kurulda sayıca en büyük gruptan seçilmesi yolunda diretmişti. Bu doğruydu.

MC partileri ise, kend toplamlarının 229 olduğunu ileri sürerek başkanın kendi gruplarından biri içinden seçilmesini öneriyorlardı. Ancak bu konuda MHP, daha suskun davranmayı tercih ediyor, koalisyon vecibelerinin bitim tarihini kolluyorlardı.

Durum yürekler acısıydı. AP "başkan benim içinden çıkmalı" diyor, MSP ise bunu da politik pazarlık ve talan konusu yapmakta gecikmiyordu.

Buna karşın, CHP adayları ortaya çıkıyor, turla yürüyordu...

CHP bir türlü açık açık, MC'ye karşı şunu söyleyemiyordu:

60. Yıl kutlama törenlerinden dönen TİP Genel Başkanı Boran Yeşilköy havaalanında

- 229 ile hükümetler kuruyorsunuz, devleti işgal ediyorsunuz, ama bir meclis başkanı seçemiyorsunuz!..

CHP'nin gün görmüş, kurmaylarına sorulduğunda bunun cevabını pek akıllıca veriyorlardı:

- Böyle dersek, adamlar tahrik olur.
- Sonra?
- Sonra hemen seçiverirler!..

TÜKÜRDÜĞÜNÜ YALAMAK BAŞKA NASIL OLUR?

İlk başlarda CHP'liler eski bir CGP'li olan Siirt Milletvekili Nebil Oktay'ı aday gösterdiler. Oktay, CHP grubunun bile hatırı sayılır bir çoğunluğunu oy yönünden toparlayamayınca, CHP'liler bugüne kadar görülmemiş bir yöntemi uyguladılar. Yarı resmi bir anket sonucuna göre, grubun eğilimi ortaya çıkmıştı. CHP İzmir Milletvekili Kaya Bengisu aday gösterilecekti. Bengisu ismi bir kaza eseri ortaya çıkınca bu kez, merkez yönetiminin paçası tutuşmuştu. Kaldı ki, Bengisu, 38. tur oylamay kadar genel kurulda en çok oy toplamış aday olarak da dikkati çekiyordu, 197 oy almıştı bir turda...

CHP Merkez Yöneticileri ayrıca, Bengisu'ya karşı diğer partilerden tepki gelmediğini de görünce iyice tedirgin olmuşlardı.

Kamu oyundaki tepki giderek yaygınlaşıyordu.

CHP'liler ortaya çıkıp şunu söyleyemiyorlardı: Biz adayımız olan Kaya Bengisu ismi üzerinde birlik olduğumuzu gösterdik. Oysa cepheciler meclise bile gelmiyorlar.

CHP'nin bu açık ve net politikayı sergileyebilmesi için durum hiç de parlak değildi oysa. Çünkü, Bengisu ismi yanında değil 214'ünk bir birliği göstermek, bir araya gelip, 200'ün üzerine çıkamamışlardı. Kaldı ki, "lahlar"da Bengisu'yu hiç mi hiç istemiyordu...

Peki o zaman grup içinde anket yapmanın anlamı neydi?

Bu soruyu bugüne kadar hiçbir ciddi CHP'li yanıtlayabilmiş değildir. CHP kurmayları kulislerde şu planın yapımıyla meşguldü:

- 11 Aralık'a kadar başkan seçilemez. Bunun böyle olması bizim lehimize. Seçim meydanlarında anlatırız halka.

Ancak Bengisu ismi gene de tedirgin etmiyor değildi. Nitekim CHP'li merkez takımdan, diğer parti grup yöneticilerine şaka yollu, "Yahu siz bizim Bengisu'yu benimsediniz galiba. Benimsemedinizse bir açıklama yapıp, hayır, desenize ya..."

ISMARLAMA ANTİ-KOMÜNİST ELBİSEYE SAHİP BULMAK ZOR OLMADI

Cepheciler de durumu iyice değerlendiriyorlardı. MHP geçtiğimiz haftanın ortasında meydana fırlıyor, "hazırım" diyordu. Meclis başkanını seçtirmenin şampiyonluğunu üstlenecek, 16 kişi ile mecliste ne destanlar yaratıldığını dosta düşmana kanıtlayacaktı...

Tabii bu arada bir ufacık şartı oluyordu: CHP'li adayın antikomünist olması koşulu...

MHP hiç de, işi yokuşa sürmüyordu. Meclis Başkanının "komünist" olması koşulu istenmiyordu ki...

"Antikomünist" olması isteniyordu ve CHP'den de ciddikarşılık bulunca kamuoyuna şu imajı vermek de pekala bir an için mümkün olabiliyordu: Demek CHP, içinde komünistler olduğunu kabul ediyor ki, liste yapıp, arama-tarama yapıp yeni aday gösteriyordu...

Nitekim CHP, apar-topar toplanıyor, grup ve merkez yöneticiler kafa kafa

Feyzioğlu'nun solu : Mc Carthy Aybar

Aybar 2. MC'ye verilecek her oyun "İflasa Yardım" olacağını söyledi

ANKARA (İSTA)

Sosyalist Devrim Partisi Ge... Başkanı, Mehmet Ali Ay... yerel seçimlerde MC hük... parti... verilecek h... Türkiye'... iflasa sürü... lere yardı... olmak an... geleceğini belirtmiş... ufuk ve müreffeh Türk... evleri çeken Demirel ... ve Türkeş uçtusu...

Mc Carthy Aybar'ın demeçleri Politika'nın baş sayfasında

Türkiye işçi sınıfının siyasal örgütünü, işçi sınıfının bilinminden popülizmin batağına sürüklemek istediği zaman, 1969 ve 1970 yıllarında Türkiye işçi sınıfının siyasal hareketinden tasfiye edilen Aybar, şimdi tam anlamıyla McCarthycilik batağına gömüldü. Büyük platformlardan sonra Kumkapı meyhanelerine düşmüş bir eski şöhretin tüm komplekslerini dile getiriyor. "Ben fakirim, ben fakirim" diye dövünüp duruyor. Aklınca, eylemlerini sürdüren Türkiye İşçi Partisi'ni, "Moskova'dan para almakla" suçluyor. Aklınca, "büyük politik kabiliyeti" ile Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılması için gerekçe hazırlıyor. McCarthy Aybar'a göre, buglinkü TİP yöneticileri, 1971 yılında Türkiye İşçi Partisi kapatıldığı zaman da yönetici imiş. Ne büyük buluş!

McCarthy Aybar, "bunlar aynı adamlar, ne duruyorsunuz?" diyor. Hiç sıkılmadan "ben eski TİP'in devamıyım" diyor. Türkiye İşçi Partisi kapatılıp liderleri onbeşer yıla mahkum olduğu zaman McCarthy Aybar, TİP listesinden seçilmiş bir kimse olarak parlamentoda oturuyordu. Ağzını açmadı. TİP, 1 Mayıs 1975 yılında yeniden kuruluncaya kadar da yerinden kımıldamadı. Ancak işçi sınıfının siyasal örgütü yeniden eyleme geçtiği zaman, kendisine tanınan misyonun gereklerini yerine getirmek için harekete geçti. Artık sadece eski bir şöhret olarak kalmaya mahkum olduğunu anlayınca da McCarthy edebiyatına sarıldı.

Milliyet, Bayrak gibi gazeteler McCarthy Aybar'ın görüşlerini okuyucularına duyurmaya özen gösteriyor. Bunu yapan bir gazete daha var: Politika. Şu, grevdeki işçilerin grev ödemelerinden kısıntı yapılarak çıkarılan "işçi sınıfının gazetesi". DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası'nın sahibi olduğu Politika gazetesi, McCarthy Aybar'ın görüşlerine birinci sayfasını açıyor. Politika'nın son umudu McCarthy Aybar oluyor.

MÜCADELESİNDE ÖNEMLİ BİR ADIM

veriyor ve MHP'ye bir de isim listesi veriliyordu...

Gerçi bu isim listesi son derece gizli tutulmakla birlikte, Grup başkanvekili Hayrettin Uysal'ın cebinde isim listesini gördüğünü söyleyenler eksik değildi. Bir an için bunlara asılsız söylentiler dense bile bir Cahit Karakaş'ın bulunup ortaya çıkarılması herşeyi anlatmağa yetiyordu.

Karakaş, istenilen tüm ölçüleri üzerinde taşıyordu. 12 Mart sonrasının "balyozcu" hükümetlerinde Ulaştırma Bakanlığı yapmıştı. Daha sonra AP'den CHP'ye tranefer olmuş ve CHP içinde AET yanlılığıyla kısa sürede kendini tescil ettirmişti...

Gerçi yakın bir geçmişte partiden ayrılmasına ramak kalmıştı ama işte gene de CHP'liydi...

5 Haziran seçimlerinden sonra kurulan Ecevit hükümetinde bakanlık sandalyesi koparamayınca küsüp, güvenoylamasının yapılacağı günden önce İsviçre'ye gitmiş biraz başını dinlemeyi tercih etmişti. Ama devreye bizzat genel başkan Ecevit girmiş ve kendisi yatıştırılmıştı.

- İleride kendisinden hakkı olan mevkiler esirgenmiyecekti...

"TOPUZ"UN GAZABINDAN MI KORKUYORLAR

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü yapılan meclis başkanlığı seçimine böyle gelinmişti. Oylamanın yapılacağı saatlerde CHP içindeki bütün gözler de Deniz Baykal ve arkadaşlarına dikiliyordu. Acaba onlar ne yapacaktı?..

Baykalcıların bu konudaki tutumu, oy pusulalarının açık açık yazılıp, merkez yöneticilerinin gözlerine uzatılması oldu. Anayasaya göre, "gizlilik" gerektiren oylamanın bu açık görünürdeki garabeti de bir Baykal'cı şöyle açıklıyordu:

- Eğer başkan seçilmezse bunun suçunu bize yıkarlar.

- Peki siz oy attığınızı biliyorsunuz ya.

- Olsun, çünkü bu kez merkez yöneticileri boş oy kullanırlar ve gene bizi suçlarlar...

Evet, sorular, yanıtlar böyle bir çerçevede yerlerini buluyordu.

İl, ilçe kongreleriyle, fesihler ve delege oyunlarıyla Bizansa fark atan CHP merkez yönetimine duyulan güven de buydu...

Yani yarın "Halkçı iktidarı" kuracak olan CHP'nin yönetimi ve yönetime ilişkin düşünceler...

Büyük sermayenin ensesinden tutup, salkım-saçak ettiği CHP buydu...

Uzun sözün kısası, faşist tırmanma, sosyal demokratların iç bünyesindeki antidemokratik tırmanma ile dayanışarak yürümektedir bir anlamda...

11 Aralık'ta yapılacakyerel seçimlerden önce sosyal demokrat saftaki ilkesizlik, belirsizlik ilginç bir durum saptamasından çok, ilericilere, yurtseverlere, sosyalistlere düşen önemli görev ve sorumlulukları pekiştirmektedir.

Geçtiğimiz 5 Haziran seçimlerinden önce işçi sınıfının politik hareketi Türkiye İşçi Partisi tarafından gösterilen hedef ve doğrultular, bugün önemini bir kat daha duyurarak ağırlığını korumaktadır.

Kitleler az zamanda zengin deneyler edinerek, politik, toplumsal ve ekonomik mücadele doğrultularının bütünlüğünü, birliğini daha yakıcı bir anlamda bugün her zamankinden çok duymaktadırlar. Bunun hayata geçirilmesi de er geç başarıya ulaşacaktır.

"Sosyalist Forum" ve bir yorum

13 Kasım Pazar günü İstanbul'da, Tepebaşı gazinosunda bir "forum" toplandı. Adı "Sosyalist Forum" idi. Bu forumu, üniversitelerdeki "forum"ları izleyen "kitle" izledi. Konuşmacılara göre, "devrimciler" sorunları hep böyle "kitle" önünde tartışırlarsa, sorunlar çözülecekti.

Forum'u izleyen "kitle"içinde bazı "siyaset"ler, "böyle forumlardan birşey çıkmayacağını biliyoruz, ama tabanımız diğer grupları tanısın diye getirdik" diyordu.

Forum'un önemli özelliği "çağrılı örgütlerin" çoğunun Forum'a katılmamalarıydı. Her birinin kendisine göre gerekçeleri vardı. Bazı "siyasetler" Halkın ....'larının bu Forum'a davet edilmemelerine alınmışlardı. Diğerleri "proletaryanın diğer iki müfrezesi katılmıyor" diye Forum'dan çekilmişlerdi. Neyse, Forum yine de yapıldı. Devrimci Derleniş, Emeğin Birliği, Kurtuluş, Rızgari gibi dergilerin temsilcileri ve Vatan Partisi Genel Başkanı, TEP Genel Başkanı söz aldılar ve konuştular.

İlginç öneriler geliştirildi. "Forum"da, ilk olarak "forum"ların gereği olarak, her "siyaset", kendisi dışındaki tüm siyasetleri "CHP kuyrukçuluğuyla", ve literatürde yer alan belli başlı tüm sapmalarla suçladı. Ardından sıra "somut öneriler"e geldi. Somut öneriler arasında "Merkezi Devrimci Derleniş Komitesi"nden, "Sosyalist Blok"a kadar çeşitli "somut" örgütlenme biçimleri vardı. Ayrıca "Türkiye'de Proletaryanın gerçek partisinin bulunmadığı" konusunda hemfikir olan forumcular bu partinin nasıl kurulabileceğini de tartıştılar ve "iki revizyonist ve şabloncu çizgi arasında kalan grupların koalisyonuyla proletarya partisi"nin kurulabileceğine ışık tuttular. Bu arada bu partinin Çemişgezek ilçesinin iskeleti de ortayaçıktı. Mihri Belli şöyle diyordu: "Böylesi bir gerçek proletarya partisinin Çemişgezek ilçesinin son üyesi olmayı, TEP genel başkanı olmaya tercih ederim"

"Sosyalist Forum" böyle oldu, "yorum"u da bu kadar...

Ali Topuz başarısızlığa kılıf hazırlıyor

- **ECEVİT'İN BAŞKANLIĞINDA YAPILAN TOPLANTIDA ALİ TOPUZ "1973 SEÇİMLERİNDE İKTİDARA GELECEĞİMİZE İNANILDIĞI İÇİN BAŞARILI OLDUK .ŞİMDİ BÖYLE BİR DURUM YOK" DEDİ. NECDET UĞUR İSE "BUGÜN DE BAŞARILI OLMANIN ŞARTLARI VAR" GÖRÜŞÜNÜ SAVUNDU.**
- **YEREL SEÇİMLERDEN SONRA CHP İÇİNDE YENİBİR MUHALEFET GRUBU ORTAYA ÇIKACAK. NECDET UĞUR'UN BAŞINI ÇEKTİĞİ BU MUHALEFET, YENİ BİR PROGRAMLA ORTAYA ÇIKMAYA HAZIRLANIYOR.**

Yerel seçim kampanyası başlamadan önce Cumhuriyet Halk Partisi'nin ikinci genel merkezi haline getirilen Göreme sokaktaki binada yerel seçimle ilgili olarak bir değerlendirme toplantısı yapıldı. Ecevit'in başkanlığında yapılan bu toplantıya Genel Merkez muhaliflerinin "illegal yöneticiler" dediği Bilsay Kuruç, Erhan Karaesmen, Gündüz Ökçün, Kenan Bulutoğlu, Sevil Korum da katıldı. Ancak toplantı Ali Topuz ile Necdet Uğur arasında bir çekişme olarak geçti. Tartışmalar, Ecevit dahil toplantıda bulunanların yerel seçimlerde bir başarı beklemediklerini gösterdi. Yalnız Ali Topuz, beklenen başarısızlığın kaçınılmaz olduğunu ileri sürdü. Buna karşın Necdet Uğur, başarısızlığı Genel Merkez'in tutumuna yüklemeye çalıştı.

Başta Ecevit olmak üzere CHP yöneticileri 11 Aralık sonuçlarına heyecanla bakmazken CHP adına yapılan tüm açıklamalarda büyük bir zafer edebiyatına yer verilmesi son derece ilginç. İlginç olan bir nokta da CHP Genel Sekreter Yardımcısı Ali Topuz'un yerel seçimlerde umutsuzluğunun gerekçesi. Topuz'a göre bu seçimlerle 1973 yerel seçimleri arasındaki en önemli fark, dört yıl önce CHP'nin iktidara geleceği kanısının yaratılmış olması. Kapalı toplantılarda Ali Topuz, bu kanının ortadan kalktığını kabul ediyor. Böyle bir durumda ise oy artışını beklememek gerektiğini ileri sürüyor.

CHP, böyle bir değerlendirmeden hareketle, yerel seçim kampanyasını yeni bir hükümet umudu yaratmaya dayandırdı. Genel Başkan seçim kampanyasını açarken 11 Aralık'tan sonra hükümet kapısının da açılacağını vurgulamaya çalıştı. Hükümet kapısını açık gösterebilmek için de Demirel ve Türkeş'e hücum etmemeye özen gösterdi.

CHP Genel Merkezi, hükümet kapısını açık tutmayı yerel seçimlerin sonuçlarına bağlarken Genel Merkez'e karşı olanlar da Topuz-Eyüpoğlu ekibinden partilerini kurtarmayı yerel seçimlerin sonuçlarına bağlıyorlar. Yerel seçimlerde beklendiği gibi başarılı bir sonuç alınmaması halinde Topuz-Eyüboğlu ekibinin yönetimde uzun müddet kalamayacağını düşünüyorlar. Ancak şu anda muhtemel bir başarısızlığın sorumluluğunun kendilerine yüklenmesini önlemek için dikkatli davranmak ihtiyacını duyuyorlar.

Yerel seçimlerden sonra Topuz-Eyüboğlu ekibine karşı muhalefet eden Baykal grubundan ayrı olarak yeni bir grubun da ortaya çıkacağı anlaşılıyor. Necdet Uğur'un başını çektiği bu muhalefet yerel seçimlerden sonra açıkça ortaya çıkmaya hazırlanıyor. Necdet Uğur muhalefeti, İstanbul'da Ahmet İsvan'ın beklenenin üstünde oy almasını kendi güçlerinin bir işareti sayıyorlar. Uğur'un oluşturduğu muhalefet şu anda Ecevit'e güvence vermeye çalışıyor. Bunun için de kendi içlerinden Ecevit'e haber götürülmesine özel bir dikkat gösteriyorlar. Ecevit, Topuz-Eyüboğlu ekibi lehine ağırlığını koyarken, CHP içindeki her grup içinde kendisine sadık haberciler bulundurmayı, İsmet Paşa'dan kalma başarılı bir politika saymaya devam ediyor.

Necdet Uğur

Ali Topuz

TİP: «TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ TOPLANALIM!»

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ YÖNETİM KURULU 11 ARALIK SEÇİMLERİNE İLİŞKİN OLARAK BİR BİLDİRİ YAYINLADI. BU BİLDİRİYİ OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

"Yurdumuzun içine itildiği ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım, yakın tarihimizde benzeri görülmemiş bir biçimde yoğunlaşmaktadır. Küçük bir azınlığın zamlarla, karaborsayla, vurgunlar ve yolsuzluklarla yüzmilyonları, milyarları kasalarına doldurabilmesi için emekçi halkımız eskisinden de büyük bir yoksulluğa itilmektedir."

SORUNLARIN KÖKLÜ ÇÖZÜMÜ

"Çalışabilecek durumdaki her beş kişiden en az biri işsizken, patronlar yeni bir saldırıya geçmişlerdir. Büyük fabrikatörlerin ilan ettikleri lokavtlar, işçiler için düzenledikleri kara listeler ve girişilen işten çıkartmalarla, yeni onbinler işsizler ordusuna eklenmektedir. Büyük sermaye sırtını Milliyetçi Cephe iktidarına dayayarak, yokluğa ve açlığa rağmen çok uzun bir süreden beri devam eden grev ve direnişleri kırmak için vargücüyle saldırmaktadır.

"Gericilik ve faşizm uzun, zorlu mücadeleler sonunda kazanılmış demokratik hak ve özgürlükleri yok etmek için baskı ve terörü tırmandırmaktadır.

"Üreten, çalışıp emeği ile geçinen, özgür, mutlu, kardeşçe bir yaşam isteyen; bağımsız ve onurlu bir Türkiyeyi özleyen halkımız, bu çok yönlü sömürü ve zulüm altında bunalmış durumdadır.

"Ancak, özü bakımından bir sömürü ve zulüm sistemi olan kapitalizm devam ettikçe, işçi ve emekçileri bunaltan dertler, sorunlar temelli çözümlere kavuşturulamayacaktır. Türkiye'de geri ve emperyalizme bağımlı kapitalist düzen son bulmadıkça sorunlara köklü çözüm bulunamaz.

"Ekonomik sistem ve siyasal iktidar sorununun önemi, yalnız genel yurt sorunlarına ilişkin değildir. Yerel Yönetim organlarının görev alanı içine giren sorunlarımız için de durum aynıdır."

YARIN BUGÜNDEN KURULUR

Ancak ister yurt sorunları olsun, ister yerel sorunlar olsun, bütün temel sorunların, hastalıkların yalnız ve yalnız sosyalist düzen içinde gerçek çözümlere kavuşabilecek olması, sosyalizmi kurabilecek bir döneme gelinceye kadar yapabileceğimiz hiçbir şey olmadığı anlamına gelmez. İşçi ve emekçilerin kurtuluşunun, iyi ve mutlu bir yaşama kavuşmalarının siyasal iktidarın sömürücü, işbirlikçi güçlerin elinden alınmasına bağlılığı, güncel ve ivedi hedefler için mücadele gerekliliğini ortadan kaldırmaz.

"Tam tersine; yarınlar ancak bugünden kurulabilir. Daha ileri ve büyük hedeflere ulaşılabilmesi, önümüzde duran görevlerin yerine getirilmesine, böylece bilincin, örgütlenmenin, kararlılığın pekiştirilmesine bağlıdır. Tek tek şehirdeki, kasabadaki, köydeki soygunların sömürünün, yolsuzlukların kavranması, ülke çapında dönen dolapların, sömürüye dayanan düzenin sağlanmasına yardımcı olur. Yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesi yolunda sağlanan başarılar, her alanda Türkiye'nin demokratikleştirilmesi için olanaklar yaratır.

Kısacası, işçi ve emekçi kitlelerin yaşam koşullarını bir ölçüde de olsa düzeltebilecek, demokratik hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesini sağlayabilecek, işçi ve emekçilerin bilinçlenip örgütlenmelerini hızlandırabilecek her adım büyük bir önem taşımaktadır."

BÜYÜK POTANSİYEL

"Belediyeler ve öteki yerel yönetim organları çalışan kitlelerin günlük çıkarlarının savunulması ve ülkenin demokratikleştirilmesi için ileri adımlar atılması yönünden büyük bir potansiyele sahiptir. Çeşitli ülkelerdeki deneyler ve doğrudan doğruya yakın yıllarda yerel meclislere seçilen Türkiye İşçi Partililerin kendi öz deneyleri bu görüşü desteklemekte, yerel sorunlara ve yerel yönetim organlarına büyük önem verilmesini gerekli kılmaktadır. Ayrıca yerel yönetimlerde elde edilen deneyimlerin, ilerde kazanılacak siyasal iktidar için taşıdığı önem her alanda kendini göstermektedir.

"Yerel yönetim organlarında ver alacak kişilerin belli olacağı 11 Aralık 1977

"KÜSKÜNLÜK VE UMUT KIRIKLIĞININ YERİNE BİLİMSEL SOSYALİZMİ; TUTARLI, KARARLI, DİSİPLİNLİ, TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİ KOYALIM. 11 ARALIK'TA GERİCİLİĞİN, FAŞİZMİN, BURJUVAZİNİN YÜZÜNE İŞÇİ VE EMEKÇİLERİN ŞAMARINI VURACAĞIZ. GÜZEL YARINLARI BUGÜNDEN ADIM ADIM KURACAĞIZ."

TÜRKİYE EKONOMİSİ: DÜNDEN BUGÜNE

Behice BORAN

TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Türkiye Ekonomisi Enstitüsü Bülteni'nde yayınlanan "Türkiye Ekonomisi: Dünden Bugüne" başlıklı yazısını okuyucularımıza sunuyoruz.

Türkiye ekonomisinin durumunu anlamak için tarihsel bir yaklaşım gereklidir. Türkiye ekonomisi otuz yılda kimi ekonomi dışı faktörlerin etkisiyle yüzde 6-7 dolayında bir gelişme hızı gösterdi ve geri kapitalizmin kendi mantığı içinde sorunlarını bir ölçüde çözebildi. Ekonomiyi ilerleten bu faktörler son yıllarda ya ortadan kalktı, ya yetersiz kaldı ve Türkiye karşılaştığı sorunlarla başa çıkamaz duruma düştü. Günümüzde faşizm saldırılarının sürekli tırmandırılışı bundandır.

1930'larda üretici güçlerde önemli sıçrama oldu; şeker, un ve pamuklu dokuma sanayileri kuruldu. Demiryolu ağı genişletildi. Kalkınma hamlesinin tüm yükü işçi ve emekçiler sırtına bindirildi. Bu kitleleri baskı ve kontrol altında tutabilmek için de 1936 da toplu sözleşme ve grevi yasaklayan iş kanunu çıkarıldı ve faşist İtalyan ceza kanunundan aktarılan hükümlerle Türk Ceza Kanununa 141 ve 142. maddeler konuldu.

1950'lerde Türkiye kapitalizmi ekonomi dışı üç faktörden yararlandı: 1. Yeni topraklar tarıma açıldı. 2. Her yıl ABD'den, o zamanlar için büyük rakam olan yüzmilyon dolar dolayında yardun alındı. 3. Kore Savaşı'nın yarattığı şartlarda ticaret hadleri geçici olarak tarımsal ürünler lehine dönüştü. Bu üç etken dolayısıyla Türkiye kapitalizmi yüksek bir gelişme grafiği gösterdi. Aynı yıllarda ticaret sermayesinin sanayi sermayesine dönüşmesi luzlandı.

1960'larda Türkiye ekonomisi daha başka kolaylıklardan da yararlandı. İşçi dövizleri beklenmedik bir kaynak oluşturarak yılda 1.5 milyar dolar düzeyine ulaştı. 1950'lerde geliştirilen karayolu, baraj türünden altyapı kolaylıklarını Türkiye kapitalizmi 1960'lı yıllarda tam kapasite kullandı, bu alana fazla kaynak ayırmasına gerek kalmadı. Üçüncü kolaylık sistemin kendi içinden geldi.

İthal edilen dayanıklı tüketim araçlarının Türkiye'de üretimimontajı başladı. Bu ise yeni iş alanları ile birlikte Türkiye kapitalizminin göreceli güçlenmesini sağladı. Son 8-10 yıldır bu kolaylıkların giderek sona erdiği ve sorun olmaya dönüştüğü görülüyor. Dış borçlar çok yükselmiş, ticaret açığı 3 milyar doları aşmış, işçi dövizleri azalmıştır. Dünya kapitalizminin bunalımı Türkiye'ye yeni ve büyük olanakların açılmasını zorlaştırmaktadır.

İç yapıda ise otomobil ve diğer dayanıklı tüketim araçları üretimi iç pazara yönelmiş durumdadır. İhraç edilebilecek ürünler ise dış pazar engelleriyle karşılaşıyor. İhracatı teşvik tedbirleri sermaye sınıfının vergilerinin genel olarak azalmasından başka bir sonuç vermiyor.

Türkiye kapitalizminin gelişebilmesi büyük toprak sahipleri ve aracı parazit katmanlar aleyhine bir vergi, fiyat ve kredi politikası yürütülmesini gerektiriyor. Oysa işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin yükselen mücadelesi karşısında büyük burjuvazi, büyük toprak sahipleri ve aracı katmanlarla ittifakını pekiştirmek zorunluluğunu duyuyor ve bundan ötürü de sözü geçen politikayı uygulamaktan çekiniyor.

Bu durumda egemen sınıflar biryandan emperyalizmle bağlarını artırmayı, diğer yandan faşist uygulamaları genişletmeyi kendileri için tek çıkar yol olarak görüyorlar. Ama karşılarında işçi sınıfı ve müttefiki emekçi kitleler var, faşizme karşı vaziyet almış, güçlerini örgütleme ve birleştirme çabası içinde.

Yaşadığımız günlerin gelişmeleri arkasında bu olgular var.

SAFLARINDA

CHP'NİN UZLAŞMACI, PASİF TUTUMUNA KARŞI ÇIKMANIN YOLU TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ SAFINDA YER ALMAKTIR. GEÇMİŞTE 15 TİP'LİNİN VERDİĞİ MÜCADELEYİ BUGÜN 214 MİLLETVEKİLİ İLE VEREMEYEN, KİTLELERİ MÜCADELEDEN ALAKOYAN CHP'Yİ YALNIZ BIRAKMAKTIR.

seçimleri yaklaştıkça, bir yandan AP ve diğer Milliyetçi Cephe partileri, öte yandan CHP, seçimin taşıdığı anlamı çarpıtmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

"AP ve ortakları 11 Aralık seçimlerinde alacakları oylarla iki buçuk yıllık iktidarları döneminde aldıkları ağır zam kararlarını, yarattıkları terör ortamını, saldırı ve cinayetleri, işçi ve köylülere onaylatmak istiyorlar. İşçileri, köylüleri, emekçileri, yurdumuzu emperyalist kuruluşlara daha da bağımlı hale getirmelerinini sorumluluğuna ortak etmek istiyorlar. Yüze yakın gencin, işçinin, öğretmenin öldürülmesinin ve yüzlerce kişinin yaralanıp, saldırıya uğramasının baş sorumlu Milliyetçi Cephe, sanık sandalyesine oturmaktan kurtulmak peşindedir. Emperyalizmin uydusu, ırkçı, şoven milliyetçi politikanın izleyicisi Milliyetçi Cephe bu seçimlerde Anayasadışı tutumunu, işbirlikçiliğini onaylatmak istiyor."

CHP'NİN NİYETİ

"CHP ise, 11 Aralık seçimlerine kendisi ile AP arasındaki bir referandum görünümü vermeye kalkışmaktadır. Ortaya gene ya CHP, ya Faşizm korkutmacasıyla çıkmaktadır. CHP Genel Merkezinin izlediği politikanın faşizmin karşısına dikilmek yerine antifaşist güçleri zayıflatmak olduğu artık iyice açığa çıkmıştır.

"Yerel yönetimleri, işçi ve emekçilerin çıkarlarının savunulması ve özgür, mutlu bir Türkiye kurmanın hazırlık alanları olarak değerlendirmenin tek yolu Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır.

"Faşizme karşı "Dur!.." diyebilmenin, en azından onun kadar disiplinli, sistemli ve örgütlü bir mücadele ile faşist güçleri püskürtebilmenin tek yolu, Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır.

"CHP'nin, kişisel çabalarıyla belediyelerde halktan yana bazı adımlar atabilen üyelerini bile hemen tasfiye eden, uzlaşmacı, pasif tutumuna karşı çıkmanın, kararlı, inançlı bir politikaya fırsat tanımanın yolu Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır. 1965-1969 yılları arasında 15 Türkiye İşçi Partili'nin verdiği mücadeleyi bugün 214 milletvekili ile veremeyen, hak kitlelerini, kendi çıkarlarını, demokrasiyi savunmak için mücadeleden alakoyan CHP'yi, yalnız bırakmaktır.

"Milliyetçi Cepheyi halk düşmanı politikasıyla başbaşa boğulmağa bırakalım.

"Küskünlük ve umut kırıklığının yerine bilimsel sosyalizmi; tutarlı, kararlı, disiplinli, Türkiye İşçi Partisi'ni koyalım.

"11 Aralık'ta gericiliğin, faşizmin, burjuvazinin yüzüne işçi ve emekçilerin şamarını vuracağız. Güzel yarınları bugünden adım adım kuracağız."

Maden-İş—MESS Görüşmeleri: Ne Olacak

NELER OLUYOR?

DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş sendikasının, MESS'e bağlı işyerlerinde yaklaşık olarak 6 aydır sürdürdüğü grevle ilgili olarak ilginç gelişmelere tanık olunmaktadır.

Gerek DİSK'i çökertmek için fırsat kollayan işveren-sarı sendika çevreleri, gerekse olayın üzerine çullanmak için pusuda bekleyen sağ basın, bir süredir "grevlerin ideolojik olduğu" yolunda sözde suçlamaları Maden-İş'e yöneltirken, aynı zamanda işçilere 45 günde 1000 TL. ödenmesi çeşitli söylentilere kaynaklık etmekteydi.

Geçtiğimiz haftalarda Auer işçilerinin grevi bırakarak işbaşı yaptıkları ve Maden-İş'ten ayrıldıkları haberleri, gazete sütunlarını işgal etti. Bu haberler bugüne dek yalanlanmış değil.

Son olarak Mudanya'daki Siemens işçilerinin de işbaşı yaptıkları haberleri üzerine işçi ve işveren temsilcileri arasında karşılıklı yalanlama ve suçlamalar cereyan etti. İşveren, işçilerin kendileri ile sözleşme imzalayarak işbaşı yaptıklarını iddia ederken, Maden-İş yetkilileri sözleşmenin işçilerin grevi bırakarak işverenle sözleşmeye oturmaları üzerine değil, işverenin kendileri ile MESS dışında sözleşme imzalaması sonucunda ortaya çıktığını ileri sürmüştür.

Bu ortamda sarı Türk-İş yöneticilerinin fırsatçı tutumu da dikkati çekmektedir. İşçilerin "grevi bıraktıkları" haberlerinin yoğunlaşması üzerine Türk-İş yetkilileri DİSK'i hedef alan açıklamaları birbiri ardından sıralamaya başlamışlardır. Öte yandan "gizli eller'in metal sanayiinde birbiri ardından "sendika" kurmaya başladıkları da ortalıkta dolaşan söylentiler arasındadır.

TİP' in İzmir ve Bursa Belediye Başkanı adayları

GÜNDÜZ MUTLUAY
İzmir Belediye Başkan Adayı

Gündüz Mutluay 1944 yılında Mersin'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi mezunudur. Mutluay 1965 yılında Türkiye İşçi Partisi'ne girdi. 12 Mart döneminde 1.5 yıl hapse mahkum oldu ve askerliğini er olarak yaptı. Daha sonra 1975 yılında TİP'in kuruluş çalışmalarına katılan Mutluay, Parti'nin İzmir Teşkilatının da kurucusu oldu. Mutluay halen TİP İzmir İl Başkanı ve Parti'nin Merkez Yönetim Kurulu üyesidir.

SELİM MAHMUTOĞLU
Bursa Belediye Başkan Adayı

Selim Mahmutoğlu 1949 yılında doğdu. Sanat Enstitüsünde okudu. Maden-İş saflarında mücadeleye atıldı. Maden-İş' in Bursa'da örgütlenmesinde büyük katkıları oldu. Maden-İş 13. Bölge Temsilcisi olarak Bursa' da işçiler arasında tutulan, sevilen bir lider oldu. Daha sonra DİSK Bölge Temsilciliğinden alındı, sonra da Maden-İş'teki görevine son verildi. Mahmutoğlu TİP Merkez Yönetim Kurulu üyesidir.

TOPLUMCU BE

EMEKÇİLERİN ESER

11 Aralık günü yerel seçimler yapılacak. Seçmenler; belediye meclislerini, belediye başkanlarını, il genel meclislerini, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerini seçecekler. Yerel yönetimler, özellikle belediyeler, geçtiğimiz yıllarda önemli politik boyutlar kazandı. 12 Mart sonrasında kitlelerin politikleşme sürecinin hızlanması, toplumsal muhalefet için yeni araçlar arama çabaları, 1973'te yapılan seçimlere farklı bir politik önem kazandırmıştı. Yerel seçimlerin politik içeriği, aslında 1963'te ilk kez bir sosyalist partinin, Türkiye İşçi Partisinin yerel seçimlere girmesiyle berraklaşmağa başlamıştı. 1963 yerel seçim kampanyası sırasında kitleler o güne kadar duyduklarından farklı bir çağrıyı dinliyorlardı.

1973 yerel seçimlerinde CHP, işçi sınıfı partisinin temsil edilmediği bir ortamda önemli seçim başarıları kazandı. Büyük kentlerin tamamında ve diğer kentlerin önemli bir bölümünde belediye CHP'nin yönetimine geçmişti. Türkiye'deki sınıfsal gelişmeler ve 12 Mart sonrasının siyasal platformu böyle bir sonucu getirmişti.

KISA SÜREDE İLAN EDİLEN ÇARESİZLİK

1973'te işbaşına gelen CHP'li belediye başkanları, parti genel başkanlarının izlediği 'umut' politikası doğrultusunda, 'köykent', 'halk sektörü' benzeri ataklara başladılar. Bu dönem belediye başkanlarının "akkondu", "her kapıya her sabah bir şişe süt", "kent enstitüleri" vb. projeleri hatırlardadır. Belediye başkanları, parti genel başkanlarının 'umut' politikasını izliyorlardı ama, yerel yönetimlerin başarısızlığı, ana muhalefet partisinin başarısızlığından çok daha çabuk açığa çıkıyordu. Merkezi yönetime göre daha somut sorunlar çözmek ve bütün bu işleri kent halkının sürekli izleyen, eleştiren bakışları altında yapmak gerekiyordu belediyelerde. Belediyelerde peynir gemisi lafla daha güç yürütülebiliyordu. Ve dört yıllık iktidarlarının ikinci yarısında CHP'li belediye başkanları çaresizliklerini ilana başladılar. Belediye başkanlarının yakınmaları MC hükümetinin, özellikle CHP'li belediyelere gerekli mali yardımları yapmaması noktasında toplanıyordu. MC'nin Maliye Bakanlığı, musluklar CHP'li belediyelere kapatmış, MC'li belediyelere akıtıyordu. Kuşkusuz bu doğruydu. Ama, belediye başkanlarının çığ gibibüyüyenkentsel sorunlar karşısında bu denli aciz kalmalarının tek nedeni bu değildi.

Geçtiğimiz dönem işbaşında olan bazı CHP'li belediye başkanları önemli işler başarabilmişlerdi. Bazı belediyelerde, sorunların çözümü yolunda sistemli bir araştırma, planlama, projelendirme düzeni kurulabilmiş, uzmanlar kentsel sorunların çözüm süreçlerini belirlemişlerdi. Bazı belediyelerde sorunların çözümü yolunda önemli başlangıçlar yapılabilmişti. Örneğin İzmit'te, konut üretimine girişen belediye, kısa sürede bu işi bütünüyle başaramamış, ama kentin üçte birine yakın bir bölümünü bu amaçla kamulaştırabilmişti. Bazı belediyelerdeki, yerel ve küçük ölçekli başarılar, bu girişimlerin yaygınlaşabilmesi ve büyük ölçeklerde yapılabilmesi imkanının birer işareti olmuştu.

BELEDİYELER GERÇEKTEN ÇARESİZ Mİ?

Belediye başkanları vadettikleri işleri gerçekleştiremezler miydi? MC iktidarının bütün engellemelerine rağmen, örneğin Ankara'da bir süt üretim merkezi kurulamaz mıydı? Kısa süreli meslek eğitimi verecek birer düzenli kurs nitelliğindeki "kent enstitüleri" kurulamaz mıydı? Kent topraklarının spekülatörler elinde yağmasını sınırlandıracak, konut girişimlerini organize edecek projeler gerçekleştirilemez miydi? Belediyeler kent halkının sağlık sorunlarıyla etkin bir biçimde ilgilenemez miydi? Soruları sınırsız çoğaltmak mümkün. Peki CHP'li belediye başkanları, daha doğrusu belediyeler bunları niye gerçekleştiremediler ve önümüzdeki yıllarda da niye gerçekleştiremeyecekler?

6 Kasım günü yapılan önseçimler CHP'nin gerçek yüzünü ve bu arada CHP'nin yerel örgütlerinin gerçek yapısını şimdi çok daha açık bir biçimde ortaya koydu. 'Umut' politikası ardından sürüklenen kitlelere, CHP'deki ön seçim sonuçları çok şeyler anlatmış olmalı. CHP'den birşeyler umanlarla birlikte, geçen dönem bazı CHP'li belediyelerin niçin gerçekleşebilecek işleri gerçekleştiremediklerini araştıranlar, önseçimleri kazanan CHP'li belediye başkan adaylarının, CHP'li belediye meclis üyelerinin sınıfsal yapılarını, bugüne kadar sürdürdükleri politik çalışmalarda hangi sınıfın çıkarlarına hizmet ettiklerini bir kez daha dikkatle gözden geçirmelidirler.

BİR BAŞKANLA İŞ BİTMİYOR

Bugüne kadar yerel yönetimler sözkonusu olduğunda, bütün tartışmalar belediye başkanlarının üzerinde yoğunlaşmakta, belediye başkanlarının yaptığı her işin karar organı olan belediye meclisleri gözden ırak tutulmaktadır. Tek başına her işi kotaran belediye başkanı imajı yaygın bir yanılgıdır. Belediye başkanları, kentin "anası", "babası" olma konusunda yarışmaktadırlar. Ama öte yandan, her türlü örgütsüzlük görüntüsü altında çıkarlarını çok iyi örgütlemesini becerebilenler, belediyelerde 'tarihsel' görevlirine devam etmektedirler. Belediye başkanlarının kamuya yönelik açıklamaları, girişimleri ne kadar ilerici nitelikler taşırsa taşısın, yapacakları işler kesinlikle belediye meclislerinin yapısına uygun olmak zorundadır. Geçtiğimiz dört yılın gazete sayfalarına yansımış, yansımamış pek çok olayı bunun canlı örnekleridir.

Belediyelerde, kentte yaşayan her sınıf ve tabakanın somut ve gündelik çok belirgin çıkarlarını ilgilendiren kararlar alınmaktadır. Örneğin, kentin imar planında, belediye meclis kararı ile yapılacak bir değişikliğin, hangi toprak sahiplerine ne kadar çıkar sağlayacağı çok bellidir. Ekmek fiyatlarına getirilecek bir zammın fırın sahiplerine ne kadar kâr getireceği buna karşılık kent halkının cebinden neler götüreceği açıktır. Diyelim, kent belediyesi havagazına zam yapacaktır; bu, tüpgaz satışı yapan esnafın çıkarına uygundur, ama tüpgaz kullanan halkın çıkarına değildir. Belediyelerin çalışmalarını biraz yakından izleyenler bu ve buna benzer pek çok konuda belediye meclislerinin nasıl hareketlendiğini, halkın değil de kendi çıkarları söz konusu olunca, CHP'lisinin, MC'lisinin nasıl birleşerek direndiğini görmüşlerdir.

İzmit'in CHP'li Belediye Başkanı Erol Köse, belediyenin konut üretimi projesini gerçekleştirmek için bazı kamulaştırma girişimlerinde bulunduğu zaman, belediye meclisinin CHP'li üyeleri AP'li üyelerle anlaşarak Köse'yi başkanlıktan düşürmeğe çalışmışlardır. Belediye mallarını CHP'lilere peşkeş çekmeyen, onlara belediyeden 'avanta' vermeyen Adana Belediye Başkanı Ege Bagatur'u kenti partilileri kurşunlamış, halkın önünde yuhalattırmıştır. Namuslu bir belediyecilik örneği vermek isteyen Mersin Belediye Başkanı Kaya Mutlu'yu CHP listesinden belediye başkanı seçilmiş olmasına rağmen, Mersin CHP örgütü uzun süre üyeliğe kabul etmemiştir. Son önseçimlerde Vedat Dalokay, Ahmet İsvan ve CHP bünyesindeki bezirganlara istedikleri ölçüde tavizler vermeyen diğer belediye başkanlarının başına gelenleri hatırlatmağa gerek yok.

BELEDİYE MECLİSLERİNDE KİMLER VAR?

Geçtiğimiz dönem bazı kentlerin belediye meclislerinde yer alan üyelerin meslekleri ve dolayısıyla sınıfsal konumları itibariyle dağılımlarına bir göz atalım. Ankara Belediyesi uzmanlarının hazırladığı bir çalışmada bu konuda rakkamlar verilmekte ve şöyle denilmektedir:

"Her kentte esnaf ve küçük sanatkarlar belediye meclislerinde çok yüksek oranlarda temsil edilmektedir. Bu temsil yüzdesi CHP içinde göreli olarak daha az olmakla birlikte yine de önemini korumaktadır. Antalya gibi kentlerde esnaf ve tüccar yüzdesin-

DİNÇER DOĞU
İstanbul Belediye Başkan Adayı

Dinçer Doğu, 1939 yılında Samsun'da doğdu. Küçük yaşlarda annesini ve babasını kaybeden Doğu, liseden ayrıldıktan sonra çalışmaya başladı. Çalıştığı işyerinde sendikal çalışmalara başlayan Doğu 1970 yılında DİSK'e bağlı Kimya-İş Sendikası Genel Başkanı oldu. Daha sonra DİSK yürütme kurulu üyeliğini de yapan Doğu, bugün Hoescht ilaç fabrikasında çalışmaktadır. Aynı zamanda Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu üyesidir.

BELEDİYE MECLİSİ ÜYELERİNİN PARTİYE V

MESLEKLER	ANKARA CHP Üyeleri	ANKARA CHP Dışı Partiler	İZMİT CHP Üyeleri	İZMİT CHP Dışı Partiler
Ev Kadını	14		9	7
Emekli Memur	10			
İşçi, Sendikacı	15	9	29	7
Şehirlinin gündelik tüketiminde etkili konulardaüretici esnaf, tüccar	36	50	33	40
Emlak sahibi, müteahhit vb.	10	18	10	13
Profesyoneller serbest meslek	5	5	9	13
Diğer	10	18	10	20
TOPLAM	100	100	100	100

LEDİYE, İŞÇİ VE
İ OLACAKTIR

de bir düşme görülüyorsa da, bu düşme mimar ve mühendis gibi profesyoneller dolayısıyladır. Ama bu noktada yanlış değerlendirme yapmamak gerekir. Çünkü bu profesyoneller yap-satçılık yapan küçük girişimcilerdir.

"Belediyelerin kararlarından doğrudan doğruya etkilenen diğer grup, emlak sahibi, müteahhit ve benzerleridir. Bunlar da mecliste yüzde 10 oranında temsil edilmek olanağını bulmaktadır. Belediye meclisleri içinde esnaf, tüccar, müteahhit ve serbest meslek sahipleri kolayca koalisyona gidebilmektedirler. Bu üç tür küçük girişimcinin toplamı yüzde 70 düzeyine ulaşmaktadır.

"Bunun dışında kalan yüzde 30'un evkadını, emekli memur ve işçilerin kentteki tüketiciyi temsil ettiği söylenebilir. Ama bu konuda da çok dikkatli

ÖZCAN KESGEÇ
Ankara Belediye Başkan Adayı

Özcan Kesgeç 1945 yılında Dinar'da doğdu. Kuleli Askeri Lisesi'ni bitirdikten sonra Kara Harp Okulu'na girdi. 21 Mayıs olayları sonucunda Harp Okulu'ndan çıkarılan Kesgeç daha sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi. Kesgeç 1972 yılında Sosyal-İş sendikası genel başkanlığına getirildi. Kesgeç 1975 yılındaki DİSK V. Genel Kurulu'na kadar DİSK Genel Başkanvekilliği yaptı. Türkiye İşçi Partisi'nin kurucuları arasında bulunan Kesgeç, halen TİP Merkez Yönetim Kurulu üyesidir.

E MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI

ANTALYA		ZONGULDAK		İZMİR (Gültepe)	
CHP Üyeleri	CHP Dışı Partiler	CHP Üyeleri	CHP Dışı Partiler	CHP Üyeleri	CHP Dışı Partiler
5					
11	6	5	13		
28		33	20	61	40
22	41	17	33	39	60
5	12	5	6		
22	41	28	27		
5		11			
00	100	100	100	100	100

olmak gerekir. Çünkü evkadınları, yerel parti organları kanalıyla belediye meclislerine seçilmektedir. Dolayısıyla yerel parti örgütlerinde etkili olan küçük girişimciler bunların kararlarını da kolayca etkileyebilmektedir. Bu gruplar arasında bağımsız olarak davranabilecekler işçi ve sendikacılardır. Bunlar ise çok az sayıda temsil edilmektedirler."

İŞÇİ SINIFININ OLMADIĞI MECLİSTEN NE BEKLENİR?

İşte sorun bu noktada düğümlenmektedir. İşçi ve emekçiler, siyasi anlamda değil, şeklen bile çok az bir oranda yer almaktadır belediye meclislerinde. Belediyelerin çalışmalarını kentlerdeki nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan işçi ve emekçilerin sözcüleri değil, burjuvazinin çıkarlarını koruyan, bezirgan takımı yönlendirmektedir. Büyük sanayiciler, büyük ticaret erbabı, yerel meclislerde temsil edilmiyor gibi görünmektedir. Gerçekten onların belediye meclislerinde kaybedecek vakitleri yoktur, onlar daha büyük meclislerde işlerini tezgahlamaktadır ve gerektiği vakit kendilerine bağımlı olan bezirgan takımını kullanabilmektedirler belediyelerde. Ankara belediyesi uzmanlarının 'kibarca' söyledikleri, bu gerçeği ortaya koymaktadır.

İŞÇİ SINIFININ YER ALMADIĞI BELEDİYELERDEN NE BEKLENİR?

Böyle yapısı olan belediyelerden ne beklenir? 11 Aralık'ta yapılacak yerel seçimlerde yeniden iktidar olmayı isteyen burjuva partilerinin adaylarının bileşimi eskisinden farklı mıdır? Kesinlikle hayır. Diğerlerini bir kenara bırakıyoruz, CHP bu konuda da eskisinden daha geriye gitmiştir. "Hakça bir düzen" ve demokrasi mücadelesi verdiğini sanan CHP Ankara Belediye Başkan adayı olarak, fırsat bulduğu her yerde sosyalistlere ve sosyalizme küfreden becerikli mühendis Ali Dinçer'i seçmiştir. CHP'nin İstanbul Belediye Başkan adayı, parababalarının desteklediği, imar yolsuzlukarı yapan inşaatçıların yakın dostu, müteşebbis ruhiu Aytekin Kotil'dir. CHP İzmit'te, Ticaret ve Sanayi Odalarının desteklediği Cemi Karakadılar'ı belediye başkan adayı yapmıştır. Adana'dan CHP'nin Belediye Başkan adayı, 12 Mart'ın balyozcu Başbakanı Nihat Erim'in koruma polisi, bar, pavyon sahiplerinin dostu Selahattin Çolak'tır. Kuşkusuz, böyle başkanlara uygun düşecek belediye meclis üyelerini seçmesini de bilmiştir CHP örgütü.

CHP'nin yerel örgütleri böyle davranırken CHP merkezinin tavrı ne olmuştur? 1973 seçimlerinde, bazı kent belediye başkanlıkları için kişisel ağırlığını koymayı başarabilen Ecevit'in, bu kez İzmit'te Erol Köse'yi seçtirmemek için girişilen türlü önseçim düzenbazlıklarını önlemeye bile gücü yetmemiştir. CHP genel merkezinin yerel yönetimlere karşı kayıtsızlığı sadece son önseçimlere ilişkin bir durum da değildir. Geçtiğimiz 4 yıl boyunca, CHP'li belediye başkanları genel merkezin ilgisizliğinden yakınıp durmuşlardır. CHP genel merkezinin belediyelerleolan ilişkisi, genel merkezdeki bir odanın kapısına "belediyeler bürosu" diye tabela asmanın pek ötesine gitmemiştir. Kendi olanakları içinde birşeyler yapmağa çabalayan, biraraya gelerek kentlerindeki sorunları nasıl çözebileceklerini tartışmak, öğrenmek isteyen ve bu konuda CHP'nin dışında örgütlenme olanakları bile arayan belediyebaşkanlarının hesabını da yerel CHP örgütleri görmüşlerdir. CHPGenel Başkanı Bülent Ecevit'in, yerel yönetimlerin sorunlarına ilişkin görüşleri, CHP'nin iktidar olması noktasında düğümlenip kalmaktadır. Belediyeleri, toplumsa muhalefetin önemli bir aracı, kitlelerin demokratikleşme mücadelesinin bir parçası durumuna getirmeye CHP örgütünün olanak vermediğini görmüş olacak ki, Ecevit "hele biz bir iktidar olalım, belediyelerin sorunlarını çözeriz" demektedir. Örgütlü halkın gücüne inanmayanlar, ancak kendileri suyun başına geldikleri vakit tepeden inme yöntemlerle sorunları çözebileceklerini sanmakta haklıdırlar. CHP iktidarının yerel sorunları nasıl çözebilecekleri sorusuna Ecevit, gene "köykent" ve "halk sektörü" gibi ütopyalara sarılarak karşılıklar aramaktadır.

ŞİMDİ SÖZ SOSYALİSTLERİN

Yerel yönetimlerin önemini sosyalistler, geçmiş yıllara göre daha derinden kavramışlardır. Belediyelerde, ancak sosyalistlerin sesinini duyulmasıyla bezirgan saltanatı çatırdayabilir. Ancak, işçi ve emekçilerin gerçek temsilcileri, örgütlü halkın temsilcileri yerel yönetimlerde etkinliklerini artırdıkları ölçüde belediyeler gerçek işlevlerine kavuşabilir. Belediye, işçi sınıfımız ve emekçi halkımızın gerçekten yönetime katılmasının ilk basamağı durumuna getirilebilir ve onların öncüsü, sözcüsü sosyalist partiler düzeni işçi ve emekçilerni çıkarlarına nasıl değiştirebileceklerinin belediyelerde örneklerini verebilirler. Pekçok ülkenin yakın siyasal tarihi bunun canlı örnekleriyle doludur.

Şimdi, 11 Aralık yerel seçimlerine doğru sosyalistlerin sesi yükseliyor. Türkiye İşçi Partisinin İstanbul Belediye Başkan adayı Dinçer Doğu; "İstanbul' un sorunlarını ancak sosyalistler çözer" diyor. Belediyelerin işçi ve emekçiler yararına yapabileceği sayısız somut işlerden örnekler veren Doğu, bunların birer boş hayal olmadığını anlatıyor ve şöyle diyor:

Bugün dünyanın gelişmiş birçok ülkesinde sosyalistler, işçi ve emekçi sınıfların gerçek temsilcileri, belediye yönetimlerini ellerinde bulundurmaktadır. Ve halk, bunlardan o kadar memnundur ki, bu ülkelerde işçi sınıfı partilerigenel seçimlerde de durmadan oylarını arttırmakta, iktidara yaklaşmaktadır. İstanbul'lu işçiler, emekçiler, İstanbul'un çalışan halkı kendi kaderimizi kendi elimize alalım!"

Belediyecilik açısından AP ile CHP arasında bir fark bulunmadığını anlatan TİP İzmir Belediye Başkan adayı Gündüz Mutluay, emekçi halkın sorunlarını; sırtlarını çıkar çevrelerine, iş adamlarına dayayanların, sözde halktan yana görülenlerin değil, sosyalistlerin çözebileceğini belirtiyor ve şöyle diyor:

"Biz sosyalistler, Türkiye İşçi Partililer, yerel yönetimlerde dönen dolapları emekçi halkımıza anlatmak, parababalarının, vurguncuların oyunlarını boşa çıkartmak için yerel yönetimlerde söz sahibi olabilmeliyiz. Amacımız yerel yönetimlerin gerçekten demokratikleştirilmesidir."

Türkiye İşçi Partisinin Ankara Belediye Başkan adayı Özcan Kesgeç, yerel seçimlerin demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olduğunu vurguluyor ve şöyle sesleniyor:

Partimiz, Türkiye İşçi Partisi, dünyadaki tüm işçi sınıfı partileri gibi, hem yönetime geliş mücadelesinde, yani seçimleri yürütüş yöntem ve propagandasında; hem de, yönetime gelindikten sonraki tüm çaba ve mücadelesinde sosyalistçe tüm mücadele araçlarını kullanacaktır. Seçimlerin kendi başına amaç olamayacağı gerçeğini belirleyen de zaten budur."

Türkiye İşçi Partisinin 11 Aralık seçimleri için belirlediği aday listelerinde belediye başkanlıkları, belediye meclisleri, ve il genel meclisleri için yüzlerce işçi ve emekçi yer alıyor. Bu adayların sınıfsal yapıları ve diğer burjuva partilerinin adaylarının sınıfsal yapıları arasında yapılacak oransal bir karşılaştırma, sosyalistlerin yerel yönetimleri nasıl gördüklerini, yerel yönetimlerdeki sorunları nasıl çözeceklerini göstermeye yeterli olacaktır.

Floş kaçakçılığı olayı

GEÇTİĞİMİZ AY BURSA'DA ORTAYA ÇIKAN KAÇAKÇILIK OLAYI ÜZERİNDE MAHALLİ BASIN HARİÇ PEK DURULMADI. OYSA OLAY, TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN NİTELİKLERİNDEN BİR BÖLÜMÜ İÇİN PEK GEÇERLİ BİR ÖRNEK OLUŞTURUYOR: VURGUNCULUK, KARABORSACILIK VE KAÇAKÇILIK. BURSA'DA ORTAYA ÇIKARILAN FLOŞ KAÇAKÇILIĞI OLAYINA BURSA'NIN TANINMIŞ İŞADAMLARININ İSİMLERİ KARIŞTI. BURSA'NIN TAŞRA BURJUVAZİSİ NİTELİKLERİNDEN BİR BÖLÜMÜNÜ BİR KEZ DAHA SERGİLEDİ.

Geçtiğimiz ay içerisinde Bursa'da ortaya çıkarılan bir kaçakçılık olayı, "çarpık" Türkiye kapitalizminin bazı niteliklerini sergilediği gibi, taşra burjuvazisinin çeşitli işler becermekte ne kadar marifetli olduğunu kanıtlamaktadır.

Olay, Türkiye'de dokumacılığın hayli geliştiği illerden olan Bursa'da geçiyor. Bursa'da onbinlerce işçinin çalıştığı çok sayıda küçük dokuma tezgahının temel hammaddesi, floş. Buna, sentetik ipek ipliği demek de mümkün. Özellikle Bursa'nın ipekli dokumacıları, üretimlerini sürdürebilmek için bu hammaddeye muhtaç durumdalar.

Ancak, Türkiye'de floş imal eden fabrika bulunmamaktadır. Mevcut yasalara göre floş ithali hakkı yalnızca Sümerbank'a ait iken, bunun iç talebi karşılayamaması üzerine, 1975 yılı sonlarına doğru çıkarılan bir kararname ile bazı özel firmalara floş ithali izni veriliyor. Ama bu izin, üretici firmalara, ürettikleri malın ihracı kaydıyla verilebilmektedir. Bütün bu sözde "sıkı" kayıtlara rağmen, ithal edilen floş, çeşitli yöntemlerle ihraç edilmeyip, ülke içinde satılmaktadır.

KAPKAÇÇI KARLARI

Bursa'da ipekli dokumacılığın öteden beri büyük önem taşıdığı bilinmektedir. İpek üretiminin giderek azalması sonucunda, dokuma tezgahları, üretimde suni ipek ipliği yani floş kullanmaktadırlar. Burada akla, bugüne kadar niçin sentetik ipek ipliği üreten bir fabrikanın kurulmadığı sorusu gelebilir. Gerçekten de floş imal eden bir fabrikanın kurulması, çeşitli çıkar çevreleri tarafından bugüne kadar engellenmiştir. Sonuç da açıktır: Öteden beri, Türkiye'ye kaçak floş sokulmaktadır. Kaçak olarak yurda sokulan bu mallar, bazı çevrelere karaborsadan büyük kapkaççı kârları sağlamaktadır. Bu kârlar sonucunda Bursa'da özel olarak palazlanan kesimler vardır. Bu kaçakçılık ve karaborsa sonucunda, kârlarına kâr kattıkları ileri sürülenlerin arasında Bursa Ticaret Odasının ileri gelen isimleri de vardır.

Bugüne kadar, kaçakçılığın yapıldığı bilinmekle ve sezilmekle birlikte elde somut deliller bulunmamaktaydı. Ancak, geçtiğimiz ay ortaya çıkarılan kaçakçılık olayı, floş vurgununun boyutlarını ve bu işlerden kimilerin milyonlar sağladığını açıkça ortaya koymuştur.

BÜYÜK İŞADAMLARI SAHNEDE

Trieste limanından floş yüklü olarak yola çıkan Yunan bandıralı "Pelka" gemisi Ekim ayının sonlarında Gemlik limanına yüklerini boşaltırken, dönen dolapların bir bölümü ortaya çıkmıştır.

Gemlik limanına bir ihbar üzerine yapılan baskın sonucunda, Bursa'nın tanınmış işadamlarından Halil Solaklar adına yüklenen floşların kaçak olarak yurda sokulduğu tesbit ediliyor. Kaçak olarak Türkiye'ye sokulan floşların miktarı 300 tonu aşmaktadır. Ve bu miktarın Türkiye'deki karaborsa değeri 80 milyon TL. civarındadır.

Gemlik limanına demirleyen gemideki ithal malı floş için, Merkez Bankası'nın ithal müsadesi bulunmamaktadır. Yapılan araştırma sonucunda Merkez Bankası'nın müsade belgesindeki imzaların da sahte olduğu tesbit edilmiştir. Bunun üzerine araştırmalar geniş tutulmuş, Bursa'da çeşitli dokumacıların imalathanelerine yapılan baskınlarda tonlarca kaçak floşa rastlanmıştır.

Floş kaçakçılığı ile ilgili olanlar, yalnızca Halil Solaklar'dan da ibaret değildir. Yapılan araştırmada yine Bursa'lı tanınmış işadamlarından Mehmet Arda'nın kaçakçılıkla ilgili olduğu, bazı imalatçılardan, kaçırılacak floş karşılığı kaparo aldığı tesbit edilmiştir. Solaklar ve Arda'nın dışında Bursa'nın anlı şanlı bir çok işadamının isimleri de ortada dolaşmaktadır. Bugüne dek, kaçakçılık olayı ile ilgili olarak 4 kişi gözaltına alınmış, İstanbul'lu bir gümrük komisyoncusunun da olayla ilgisi görülerek aranmasına başlanmıştır.

Floş kaçakçılığı olayı sanıkları toplu halde

OKKANIN ALTINDA KİMLER VAR?

80 Milyonluk floş kaçakçılığı olayının seyri, kısaca böyledir. Bunun yanısıra, olayın bir de perde arkası bulunmaktadır.

Örneğin kaçakçılık olayına adı karışanların büyük bir çoğunluğu, bölgede AP'nin ileri gelenleri arasında bulunmaktadırlar. Bunun yanısıra, olay AP-MSP arasında bir sürtüşme konusu da olmaktadır. Çünkü MSP Karacabey yakınlarında bir floş fabrikası kurmak isterken, AP buna karşı çıkmaktadır ve floş ithalatçılarının (ya da kaçakçılarının) çoğunun AP ile ilgisi bulunmaktadır. MSP bu olayı kullanma eğiliminde görünmektedir. Kaçakçılık olayının ortaya çıkarılması, Bursa'nın ileri gelen işadamları arasında panik yarattığı gibi, çoğunluğu AP'li olan Ticaret Odasının acele toplanarak "kaçakçılık olayını kınayan" bir bildiri yayınlamalarına yol açmıştır.

İlk tepkilerin ardından olayın bir sis perdesinin ardına çekilmeye çalışılması da ilginçtir. Polis ve savcılık bu konuda bir açıklama yapmazken, Mudanya'da ortaya çıkarılan benzer bir durum, özellikle gizli tutulmaya çalışılmaktadır.

GERİCİLER VE İLERİCİLER

Olayın diğer bir ilginç yanı da sözde "fabrika kurarak dışa bağımlılığı azaltma" iddiasındaki MSP'nin durumudur. Kaçakçılık olayında bir numaralı rolü oynayan tanınmış işadamı Mehmet Arda'nın MSP ile arasından su sızmamaktadır. Ayrıı Arda, MSP'nin elindeki Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın teşvik tedbirlerinden Bursa'da en çok yararlanan işadamlarının başında gelmektedir.

Son olarak, kaçakçılık olayının bir başka ilginç yanı daha vardır: 9 Aralık'ta mahkeme önüne çıkacak olan kaçakçılık sanıklarından Mehmet Arda'nın avukatı, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Faruk Erem'dir...

Kapitalist düzenin olağan "sanık"larından

Yılmaz Onay'ın mektubu :

YÜRÜYÜŞ'ÜN NOTU

YÜRÜYÜŞ'ün 131. sayısında "Bu Karikatürleri Beğenenler, Şimdi Dinleyin" başlıklı bir yazı yer aldı. Yazı, Yılmaz Onay tarafından hazırlanarak Özgür İnsan Dergisine gönderilen bir eleştiriden kaynaklanıyordu. Özgür İnsan, bu eleştiriyi basmadığı gibi Kasım ayı sayısında "Yürüyüş, Halkın Sesi ve Yılmaz Onay'a" başlıklı bir yazı ile tek yanlı saldırılarını sürdürmeyi yeğledi. Yılmaz Onay, bu saldırılara verdiği cevabın bir nüshasını, bizi de ilgilendirdiği için, YÜRÜYÜŞ'e göndermiş bulunuyor. Onay'ın cevabını, okurlarımıza aynen sunuyoruz.

Sayın
Özgür İnsan Dergisi
Yazı İşleri Müdürlüğüne.

Kasım sayınızda Yürüyüş ve Halkın Sesi dergileri'ne yazdığınız cevap yazısını okudum ve bu arada yazının başında cevabı bana da yönelttiğinizi gördüm. Oysa daha önce ne derginizde, ne de Yürüyüş'ün yazısında benim ismim geçmemekteydi. Buna rağmen cevabınıza beni de dahil etmekle gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ederek, ekteki açıklama yazımı bu kez yayınlamanız umudu ile gönderiyorum.

Ancak Derginizde ismimin geçmesi, Yürüyüş'ün yazısı üzerine olduğu ve bir anlamda o yazı nedeniyle bana da cevap yönelttiğiniz için, bu açıklama yazımın bir nüshasını Yürüyüş'e göndermem gereğini siz de takdir edersiniz.

Faşizme karşı mücadelede Derginizin eylemine katkıda bulunmuş olma inanç ve dileğiyle

SOL'A KAPANIP SAĞ'A AÇILINCA

"Özgür İnsan" dergisi, Kasım sayısında "Yürüyüş, Halkın Sesi ve Yılmaz Onay'a" başlıklı bir cevap yazısı yayınladı. Ben, "Halkın Sesi" ile böylesi biçimsel bir yanyana getirilme "türük"ünü Özgür İnsan dergisine yakıştıramadığım için, gene en iyi niyetle bunu hiç yapılmamış saymayı tercih ediyorum ve cevap konusunun 11 Ekim tarihli Yürüyüş'te yayınlanan "Bu karitatürleri beğenenler, şimdi dinleyin" başlıklı yazı olduğunu kabul ederek meselenin ciddi yanını ele almağa çalışacağım.

Özgür İnsan'ın, Eylül sayısında Frankfurter Allgemeine Zeitung'dan alarak yayınladığı antikomünist karikatürler üzerine, aynı gazetede Harald Vocke imzası ile Türkiye hakkında yayınlanmış açık MHP yanlısı faşizan bir yazıyı çevirip, Özgür İnsan okuyucusunun karşılaştırmasına olanak sağlamak bakımından yayınlanması dileği ile dergi yönetimine göndermiştim. Ama "demokratik sol yönde bir tartışma forumu oluşturmayı benimsediği"ni, cevap yazısında da tekrarlayan Özgür İnsan, antikomünist karikatürlerini yayınladı-

BÜYÜK SERMAYE MC'Yİ NEDEN İSTEMİYOR

Son zamanlarda sık sık söylenir oldu. "Büyük sermaye, MC'yi istemiyor". Gerçekten, öyle. İstanbul Sanayi Odası, "Bu hükümetin önemli sorunları çözeceğine..." inanmıyor. Türkiye sermayesinin en yetkili ağızlarından biri, Koç Holding A.Ş. Başkan Yardımcısı Gündüz Pamuk açıklıyor: "Türkiye'nin bu çıkmazdan nasıl kurtulacağı henüz belli değil."

Türkiye'nin, sözünü ettikleri çıkmazdan nasıl kurtulacağı kendilerince gerçekten belli olmadığından değil. Bazıları daha açık söylüyor: AP - CHP koalisyonu. Böyle bir koalisyon neyi, nasıl kurtarır; biliniyor. Daha doğrusu, bu koalisyonu düşleyenlerin, ne umdukları biliniyor. Türkiye'nin sorunlarının çözümünün sermaye partileri arasında nöbet ya da bileşim değiştirmekte yatmadığı da biliniyor.

MC'YE "KARŞI" OLMANIN ANLAMI

İki konuyu birbirinden ayırmakta yarar var: Türkiye'nin sorunları ve sermayenin sorunları. Bunlar birbirinden farklı. Her ikisinin de sorunları var. Birincisinin başlıca sorunu, ikincisi. Sermayenin başlıca sorunu ise toplumun demokratikleşmesi. Yanlış anlaşılmamalı; sermaye, MC'ye toplumun demokratikleşmesine müsamaha ettiği için karşı değil. Sermaye MC'ye, istediği önlemleri alabilmekte yeterince güçlü olmadığı için karşı.

Bu bakımdan, MC'ye karşı olmak, bunun karşısında ne önerildiği bakımından anlamlı oluyor. Sermayenin önerisi, AP-CHP koalisyonu. AP-CHP koalisyonu, sermayenin isteklerini gerçekleştirmek açısından daha güçlü bir koalisyon.

Sermayenin sorunları, köklü önlemler alınmasını gerektirecek boyutta. IMF'in istekleri, bütün bu önlemler dizisi içinde önemsiz kalıyor. Onları MC de karşılıyabilir. Gerçi, IMF'in istekleri de öyle sıradan istekler değil. Devalüasyon, hem de % 30 - 40 boyutlarında. 1978 bütçesinin 250 milyar lirada bağlanması. Ücretlerin, maaşların dondurulması. Buna karşın, devalüasyonun doğuracağı, ama "ekonominin istikrarı için zorunlu" olan "mutedil" fiyat artışları.

Bunların bazılarını MC gerçekleştirebilir. Kısmen gerçekleştirdi de. Ancak, devalüasyonu her seferinde % 10 ile sınırlı tutmaya yatkın. "Mutedil" fiyat artışlarını yılda % 40 sınırlamaya yatkın. 1977 bütçe harcamaları, daha bugünden, 240 milyar olarak belirmişken, bir de fiyat artışlarına karşın gelecek yılın bütçesini 250 milyarda tutmanın yollarını arıyor ama, pek becereceğe benzemez. Ücretlerin, maaşların dondurulmasında ise oldukça beceriksiz. Yakacak yardımı diye, 750-1000 lira olsun bir zam yapmak zorunluluğunu duydu. Oy aldığı tabanı tedirgin etmekten korkuyor. Gene de, MC kendi çapında birşeyler yapabiliyor sermaye için.

YETERSİZLİĞİN NEDENİ

MC'nin sermayenin gönlünde yatan, en gerici hükümet formülü olduğu açıkken, AP-CHP'yi tezgahlamakta oluşunun nedeni, işte MC'nin bu sınırlı gücü. MC partileri, birarada topu topu 230 kişi. Belirli, yasa değişiklikleri için bile yeterli olmayan böyle bir çoğunluk, gündemdeki anayasa değişiklikleri önerileri için tümden yetersiz.

Halbuki, AP ve CHP birlikte 400'ün üstünde sandalyeyi denetliyorlar. Bundan bazı firelerin verilebileceği düşünülmemeli. Sermaye partileri, gruplarını sermayenin hizmetinde bütünleştirmekte pek zorluk çekmezler. 211 CHP milletvekili 16 MHP'li ile "anti-komünist" bir meclis başkanına oy vermekte birleştiler. Meclis başkanının altı aydır "seçilememiş" olmasının altında yatan nedenlerden biri de böylece ortaya çıktı. CHP'nin anti-komünizminin belgelenmesi gerekiyordu. CHP'nin başka birşey olmadığı zaten biliniyordu ama, bu yolda bir de burnunun sürtülmesi, bundan sonra kendisinden beklenenleri yerine getirmekte daha esnek olmasını sağlayacak.

AP-CHP koalisyonunu, 2. MC kuruluşu çalışmaları sırasında CHP kendisi önermişti. CHP-MHP'nin de düşünülemiyecek bir almaşık olmadığını belirtmişlerdi. İlk somut işbirliğini de gerçekleştirdiler. Giderek, MSP'yi dışarda bırakan bir milli koalisyon gündeme geliyor. AP-CHP-MHP koalisyonu. Böylece faşizmin tırmanışı durdurulacak!...

Sermaye, MC'yi istemiyor. Doğal olarak istemez. Ortada böyle bir almaşık varken. Milli koalisyonun gündeminde büyük devalüasyon, ücret ve maaşların dondurulması, yeni zamlar, istikrar bütçesi, kısaca kemerleri sıkma politikası var. CHP'nin bunu "ciddiyet" politikası olarak adlandırdığı biliniyor. Bütün bunlara yatkın.

Bunlardan fazlasına da. Anti-demokratik yasaların hazırlanması ve Anayasanın geriye doğru değiştirilmesi, bu fazlalıklar arasında. Bütün bunlar, sermayenin sorunlarını çözmekte gerekli önlemler. Sermayenin sorunları var. Kapitalizmin sorunlarından kaynaklanıyor. Böyle sorunlara ise, çözüm yok. Sermaye ve partileri, olduğunu sanabilirler. Geçici olarak böyle olduğu görünümünü de sağlayabilirler.

CHP'nin bu çerçeve içindeki rolü, artık yanılgılara yer bırakmayacak kadar açığa çıkıyor. Açıklık, birlikte başka açıklıkları da getiriyor. Sermaye ve partilerinin kendi hesapları peşinde daha nerelere kadar gidecekleri önemli değil. Önemli olan işçi sınıfı ve müttefiklerinin bu hesaplar hakkında neler düşündükleri.

Yazının başına dönecek olursak, Türkiye'nin ve sermayenin sorunları arasındaki fark belirginleştikçe, sorunlara getirilen çözümler ortaya çıktıkça, işçi sınıfı ve müttefiklerininüzerine düşen görevler de belirginleşiyor. Görevin sorumluluğuna varıldıkça, olanaklar da çoğalıyor. Olanakların kullanılması geciktirilemez bir konum kazanıyor.

Sermaye MC'yi istemiyor. MC'yi istememesi kendi içinde pek önemli değil. Nedenleri önemli. Sermaye MC'yi AP-CHP, olası milli koalisyon için istemiyor. Ne MC'nin ne de milli koalisyonun sermayenin istekleri için yeterince güçlü olmadığını göstermek ise işçi ve emekçilere düşen ivedi bir görev.

Görevin ivediliği bir başka nedene de dayanıyor. Ola ki, CHP üstünde bulunduğu, hızla sağa kaymakta olduğu satıhta durdurulabilir; sola çekilebilir. Demokratik bir görev olarak unutulmamalı.

Sol'a kapanıp Sağ'a açılınca

ğı o gazetenin, bu faşizan yazısını yayınlamadı. Şimdi Avurpa Komünizmi ile ilgili o karikatürlerin içeriğini Türkiye'mizle ilgili bu "MHP"ye övgü yazısı ile açıkça yanyana koyarak ikisi "arasında kesin bir ilişki var.." uyarısını bukez Yürüyüş dergisi getirince, amacının "Emperyalizme karşı, faşizme karşı savaşmak, direnmek" olduğunu belirten "Özgür İnsan"ın, bana ve Yürüyüş'e uzun uzun cevaplar yazmağa çalışmasını değil, bu iyi niyetli uyarıda bütünleşmesini beklerdim. Diyelim bu biraz ileri bir beklenti, o zaman cevap verirsen, sözünü ettiği mektubumu ve özellikle yazıyı neden yayınlamaktan kaçınmış olduğunu açıklaması ve hiç değilse cevap verdiği yazıyı yayınlaması gerekmez miydi? Hayır, Özgür İnsan, kendi okuyucusunu da şaşırtacak biçimde bu kadarını bile yapmamakla kalmıyor, bir de üstelik Frankfurter Allgemeine Zeitung'u ve yazarı Haral Vocke'yi çok iyi bildiğini açıklamağa uzun uzun yer ayırıyor. Hatta o karikatürlerin sahibinin, gazetenin dört karikatüristi içinde bir de "kuşkusuz en ilerici olanı" olduğunu, bir savunma gibi kaydediyor. Aynı gazetenin faşizm adına bizzat CHP'ye de düşman yazısı hakkında ise, sadece: Yazarını "MHP"yi savunan görüşe getiren nedenler üzerinde biz de durduk" diyerek geçiştiriyor. Demek ki olay, bir dikkatsizlik eseri değil, tam tersine, sosyalizme bütün gücüyle set çekme çabası içinde sağa açılan kapıları gözden kaçırma pratiğinin tipik bir örneği durumundadır.

O zaman bu konu üzerinde bir kez dahadurmak gereği doğuyor:

Özgür İnsan, cevabında "FAZ... sağ basının ağababası değildir.. FAZ. liberal yapılı bir gazetedir" diyor. FAZ. (Frankfurter Allgemeine Zeitung) için, sağ basının ağababalırından (ağababası değil, yani tek gazete değil, Özgür insan bu noktayı neden değiştirmiş anlamadım) derken, "burjuva basınının ileri gelen organlarından biri"denmek istendiği açıktır. Yani her meselede olduğu gibi bu meselede de belirleyici olan sınıfsal muhtevadır. Burjuva sınıfı ise, kendi tekelci hakimiyetini ayakta tutabilmek için, değişik kesimlere değişik biçimlerde yaklaşmanın tecrübelerini (hele Almanya'da bizden de fazla) edinmiş durumdadır. Bu nedenle, örneğin FAZ. can alıcı hususlarda Almanya'da şimdi iktidarda olan sosyal demokrasiyi bile değil, onun muhalifi olan birlik partilerinin (CDU-CSU) politikasını ve dünyada sosyalist ülkelere karşı ABD başkanı Carter'ın sahte insan hakları takipciliği politikasını, ülkemiz içinse, sırf sosyalizme düşman olduğu için AP-MHP'yi tuttuğu halde, bir sosyal demokrat organımızca "sağ"değil "liberal" diye nitelenerek hoşgörüyle karşılanabiliyor. Böylece bu organımız sosyalizme kapadığı kapıları, sağa, yani burjuva sınıf ideolojisine isteristemez açmış oluyor. Hem de ardına kadar. Neden? Çünkü burjuvazi sonuca etkin olmıyacağını hesapladığı noktalarda, yani salt biçimde, sol deyimleri ve görüntüleri bile ustalıkla serpiştirmekte; sosyal demokrasi ise yargılarını ve tutumunu, meselelerin sınıfsal özüne göre değil, biçimsel görüntüsüne göre saptamakta ısrar ettiğinden buna aldanabilmektedir. Esasen sosyalizm ile sosyal demokrasinin arasındaki temel fark da burada yatmıyor mu bir bakıma? Özgür İnsan bunu şöyle karşılamakta"Bizim kendileri gibi düşünmediğimize yönelik eleştirilerden çok bunların demokratik sol çizgimize uygun olup olmadığı yargılanmasındanyarar aramaktadır (Özgür İnsan söz konusu cevap yazısında). Yani işçi sınıfı ideolojisine ve onun eleştirilerine eğilmekten çok, demokratik sol çizgiden sapma var mı, yok mu buna bakmayı yararlı görmekte. Oysa böylece demokratik sol çizginin hangi sınıf ideolojisi olduğunu -kendi saptamağa yaklaşmadığı gibi- saptamağa yönelik eleştirilere de kapıyı kapamaktadır. Güzel.. Diyelim ki burjuvazi, tekelci iktidarını henüz -gene kendi koyduğu ve kendi kontrolünde tuttuğu- "liberal" görüntü biçimleriyle de koruyabildiği sürece, aslında işçi sınıfı ideolojisine yani esas sınıf düşmanına kapıyı kapayan bu tür sınıflardışı! "demokratiklik" çizgilerine tahammül edebilir. Ama bu demokratik sol'u da aldatmamalı. Çünkü sosyal demokrasi istese de istemese de işçi sınıfının mücadelesi yükselmekte, yükselmek zorunda ve yükselecek olduğuna göre, esas bu nedenle o şirin "liberal" gösterişini koruyamamakta olan burjuvazi, özgürlük'ün ve demokrasi'nin kurum ve işleyişlerinden kendi sınıf muhtevasında ve kontrolünde olanlarını birbir kaldıracaktır. Bunu hızla yapmaktadır da. Yerlerine ise son talihsiz çaresi olan baskı, zulüm ve terör uygulamalarını koymaktadır. (paralelolarak da emperyalist kapitalizmle bağlarını en gizli biçimlerde daha da pekiştirmektedir.) İşte, gökten inme birkaç psikopat meselesi olmayıp, burjuva sınıfının son çare olarak başvurduğu bu hakimiyet biçimi olan "Faşizm", esas düşmanı elbette gene işçi sınıfı olmakla birlikte, artık o kendini sınıflar dışı gibi koymağa çalışan "özgürlük", "demokratiklik" görüntülerinede yertanıyamaz. Çünkü faşizm, hangi sınıfın rejimi olduğunu sosyal demokrasiye sormadan biliyor. Hiç de sosyalist olmayan birçok iyi niyetli demokratın kapılarına ve arabalarına bombaları daha şimdiden pervasızca yerleştiriyor. Ama Özgür İnsan, bugün "emperyalizme karşı, faşizme karşı savaşmak, direnmek bizim amacunız" derken dahi, kullandığı kavramların bu tarihsel ve sınıfsal gerçek muhtevasını kabul etmeden, demokratik sol çizgi derken onun sınıfsal yapısnının tahliline yanaşmadan: "biz,kendi çizgimizden sapmaları belirleyecek eleştirileri dikkate almak zorundayız" diyor. Böyle bir tutum, burjuvazinin "liberal görünme" ihtiyacını bir süre daha karşılamaktan başka, hiçbir şeyle gerçekten mücadele edemiyeceği gibi, o liberal sözleri edebilme izninin de gittikçe kısaidığını dahi göremiyebilir.

Örneğin bizde de, bazan CHP den yana gibi görünerek, en can alıcı noktada "Rakamlarla Büyük Türkiye"yi ispatlama görevini yükleniveren, ya da sırf CHP-AP koalisyonu önermek için daha da ileri CHP savunucusu rolüne girerken, haberlerinde ve genel tutumunda işçi sınıfı ve sosyalizm düşmanı detaylara özel itina gösteren büyük ve renkli "ağababa" yayın organlarına , Özgür İnsan "sağ" değil "liberal" diye yaklaşmakla, daha büyük hatalara düşmez mi?

İşte kanımca eleştiriler bu iyi niyet ve sorumlulukla getiriliyor. Yoksa şu veya bu yabancı gazeteyi iyi bilmek veya bilmemek polemiği adına değil. Eğer bu vesileyle tartışma bu esas plana oturabilirse o zaman gerçekten yarar sağlayacaktır sanıyorum. Bu tür sağlıklı ve saygılı tartışmalara ise, solun bölünmesi gibi değil, tam tersine faşizme karşı solun birleşme gelişiminin doğru ve zorunlu basamakları olarak bakıyorum.

Saygılarımla
Yılmaz Onay

yeni bir depresyonun belirtileri

Kapitalist ülkelerin üstesinden gelemedikleri bunalım, kitleleri ayağa kaldırıyor

Kapitalist dünya ekonomisinin yeni bir depresyona doğru ilerlediği görüşü giderek yaygınlık kazanmaktadır. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun her yıl hazırladığı "Avrupa Ekonomisinin Durumu" raporu geçtiğimiz hafta yayınlandı. Raporda Avrupa ekonomisi hakkında verilen bilgiler, 1974-75 yıllarında yaşanan depresyonda çıkılması umutlarının yeniden zayıfladığını, hatta yeni bir depresyonun ufukta gözüktüğünü doğrulamaktadır.

BM Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun Raporunda 1977 başlarında görülen canlanma belirtilerinin kısa ömürlü olduğu belirtiliyor. Rapora göre 1976'nın son üç ayında ve 1977'nin ilk üç ayında büyük artış gösteren sınai üretim, 1977'nin ikinci üç ayından itibaren düşmeye başlamıştır. 1977 yaz aylarında talep ve üretimin zayıflamasına ilişkin belirtiler çoğalmış ve sonbaharın ilk haftalarında, yıl başında yapılan kalkınma hızı tahminlerinin birçok ülkede gerçekleşemeyeceği anlaşılmıştır.

Avrupa'nın belli başlı gelişmiş kapitalist ülkeleri için şu bilgiler veriliyor: Federal Alman hükümetinin Mayıs ayındaki hesaplarına göre yüzde 5 olarak beklenen büyüme oranı, bu yıl sonunda ancak yüzde 3-3,5 arasında gerçekleşebilecektir. Fransa'da gayrisafi yurtiçi hasıla artışı hesapları, önceleri yüzde 4.8 olarak yapılırken, sırasıyla yüzde 3.5'e, ve yüzde 3'e indirilmiştir. 1977 yılı, İngiltere için ardarda üçüncü negatif kalkınma hızı yılı olacaktır. İtalya'da 1976'da görülen büyüme oranı 1977'de yarıya azalmıştır. Bu oran Norveç'te yüzde 4.5, Avusturya'da yüzde 4, Belçika'da yüzde 3 olarak tahmin edilmektedir.

Diğer yandan Japonya ve ABD'nin de gelişme hızlarının 1977 yılında yavaşladığı bildiriliyor. BM'nin söz konusu raporunda, Japon ekonomisinin, yılın ilk yarısında ihracatın genişlemesi nedeniyle canlandığı, buna karşılık iç talebin zayıf kaldığı açıklanıyor. Rapora göre, ticaret fazlalığının aşırı boyutlara ulaşması nedeniyle artan baskılar karşısında Japonya, ithalatı hızla artırma önlemlerinin yanısıra, parasının önemli ölçüde değer kazanmasını kabullenmek zorunda kalmıştır.

ABD'de ise 1974-75 yıllarındaki durgunluğun giderilmesi belirtileri sürmekle birlikte, 1977 başlarındaki hızlı büyüme oranları yavaşlamıştır ve bu yavaşlamanın 1978'te de süreceği tahmin edilmektedir.

BM kuruluşu tarafından hazırlanan "Avrupa Ekonomisinin Durumu" raporunda 1978 yılı için de şöyle öngörüler yürütülüyor: Fransa yüzde 4; Belçika, Finlandiya, İtalya, Hollanda, İsviçre ve İngiltere yüzde 2.5 ile 3 arası; Avusturya Danimarka ve İsveç yüzde 1 ile 1.5 arasında kalkınma hızları göstereceklerdir. Federal Almanya için yüzde 3ile 4.5 arası gelişme hızı tahmin edilmektedir.

Raporda, kapitalist dünya ekonomisinin canlanması için umut bağlanan "lokomotif teorisi"nin de başarısızlığa uğradığı teslim ediliyor. 1977 yılında en çok üzerinde konuşulan konulardan biri, tüm kapitalist dünyayı kapsayacak bir ekonomik genişleme için, Amerika, Federal Almanya ve Japonya'nın enflasyonist bir politika izleyerek diğer ülkelerin ekonomilerini harekete geçirmesinin gerekli olduğu idi. Bu görüşü tanımlamak için "lokomotif teorisi" deyimi kullanılıyordu.

BM kuruluşu tarafından hazırlanan raporda, Japonya ve Federal Almanya'da talep artış hızının diğer ülkelerin beklentilerinden çok geri kaldığı belirtilmektedir. "Lokomotif ülkelerin" iç taleplerindeki bir artışın etkilerinin daha çok iç piyasayla sınırlı kalacağı görüşü ileri sürülmektedir. Bu nedenle Batı Avrupa'da ve tüm kapitalist dünyada üretimi genişletebilmek ve bazı ülkelerde işsizliği hiç olmazsa azaltabilmek için, söz konusu bütün ülkelerin katılacağı bir genişleme politikasının zorunlu olduğu savunulmaktadır. Raporda, Avrupa ülkelerinin çoğunda bugünkü "yarı-durgunluk" olarak nitelenen durumun sürmesi halinde, bu ekonomileri çok daha büyük rizikoların bekleyeceği hatırlatılıyor.

Kapitalist dünyada yeni bir depresyonun ortaya çıkması şaşırtıcı olmayacaktır. Tekellerin ve onların güdümündeki hükümetlerin, işçi sınıfının ve emekçi halkın yaşam düzeylerini kısıtlamayı ve düşürmeyi hedef alan politikaları, durgunluk koşullarından çıkılamamasının başlıca nedenidir.

Çeşitli ülkelerde

ALMANYA'DA NEO-NAZİ PARTİNİN PROGRAMINDA AVUSTURYA'NIN İLHAKI İSTENİYOR

Almanya'da faaliyetlerini yoğunlaştıran neo-nazi Nasyonal Deokrat Parti'nin programında Avusturya'nın Alman topraklarına katılması öngörülmektedir. Program'da Avusturya'nın ayrı bir ulus oluşturmadığı, bu nedenle Almanya'ya katılması gerektiği öne sürülmektedir. Hitler kalıntısı aşırı gerici güçlerin bu savaşçı çizgileri, son aylarda düzenlenen milliyetçi gövde gösterileriyle daha da güncellik kazanmıştır. Neo-Nazi partisini destekleyen gerici militarist çevreler, Federal Almanya'daki tekelci devlet kapitalizmi sisteminin en saldırgan güçlerinden cesaret almaktadırlar.

Sovyetler Birliği'nde yayınlanan Yeni Zamanlar (Novoye Vremya) dergisinin son sayısında yayınlanan bir yorumda Federal Almanya'da canlanmaya başlayan ilhakçı eğilimlere dikkat çekiliyor. Yeni Zamanlar, uluslararası durumu bir devlet anlaşmasıyla ve sürekli tarafsızlığa ilişkin bir yasayla belirlenmiş olan Avusturya'nın, Avrupa'daki bugünkü durumun önemli bir unsuru olduğunu belirtiyor ve ekliyor: "Bu durumun değiştirilmesine yönelik emeller gelecekten yoksun, zararlı ve karşısında direnilmesi gereken emellerdir."

Federal Almanya'da yayılmacı ve ilhakçı eğilimlerin geliştirilmesinde neonazi partinin yalnız olmadığı görülüyor.

Genç yaşta beyinler yıkanıyor

Hitler de birahanelerde başlamıştı

Ülkedeki en geniş muhalefet kanadını oluşturan CDU-CSU koalisyonunda en gerici kesimin lideri F. Josef Strauss'un adına kurulan "Strauss'un Dostları Derneği"nin programında da ilhak istemleri yer alıyor. Programda, Polonya,Çekoslovakya ve Sovyetler Birliği'nden toprak taleplerinde bulunuluyor. Bu taleplerin yanısıra "Strauss'un dostları" da Avusturya'nın Alman topraklarına katılmasını istiyorlar.

Federal Almanya'daki ve Avusturya'daki ilhakçı ve pan-germanist çevrelerin kışkırtmalarına devam edeceği anlaşılıyor. Her iki ülkedeki gericilerde, "Südet Yardımlaşma Kongresi"ni Viyana'da yapma hazırlıklarını sürdürüyorlar. Bu gerçekleştirilemediği takdirde Avusturya topraklarıı içinde bir yere eski SS'lerin onuruna bir plaket yerleştirilmesi planlanıyor.

Federal Almanya'da ırkçı, faşist unsurların faaliyetinin yoğunlaşması, İtalya'da tutuklu bulunan Kappler'in kaçırılmasından sonra dikkat çekici boyutlara ulaşmıştır. Gerçekte bütün bu gelişmelerin, uluslararası gerginliği yeniden canlandırmak ve demokratik özgürlükleri ortadan kaldırmak isteyen saldırgan emperyalist mihraklar tarafından planlandığına kuşku yoktur. Yeni bir "moda" gibi sunulmaya çalışılan "Hitlercilik dalgası"nın uluslararası barışçı ve demokratik hakları kundaklamak isteyenlerin çabalarının ürünü olduğu kavranmalıdır. Tehlikenin boyutları ciddidir, ona karşı mücadele de ciddi olmak zorundadır.

Sedat'ın tek başına uzlaşma taktiği boşa çıkacaktır

Geçtiğimiz hafta Ortadoğu'da yeni gelişmeler oldu. İsrail başbakanı Begin Mısır Devlet Başkanı Sedat'ı resmi olarak Kudüs'e çağırdı ve Begin'in bu daveti Sedat tarafından kabul edildi. Sedat'ın Kudüs'e gitme kararı ilerici dünya ve Arap kamuoyunda geniş tepkilere yol açarken, Mısır Devlet Başkanı Şam'a hareket ederek Suriye lideri Esat'la görüşmelere başladı. Sedat'ın Esat'la görüşmesinin, Kudüs'e gitme kararının tepkilerini yumuşatmaya yönelik olduğu ileri sürülüyordu. Bu görüşmelerin anlaşmazlıkla sonuçlandığı ortaya çıktığı sıralarda İsrail'den yapılan bir açıklamayla Sedat'ın 19 Kasım'da ziyareti gerçekleştireceği duyuruldu.

İsrail'in uluslararası sözleşmeleri çiğneyerek topraklarına kattığı Kudüs'te İsrail ve Mısır yönetcilerinin buluşturulması, sadece Begin ve Sedat'ın insiyatifiyle açıklanamaz. Bu buluşma ortamının Amerikan Dışişlerinin yoğun çabalarıyla yaratıldığına kuşku yoktur. Mısır yönetiminin Ortadoğu sorununu İsrail'le yapılacak ayrı görüşmelerle ele alma ve çözüme götürme politikası, son yıllarda Amerikan emperyalizmiyle kurduğu sıkı ilişkilere bağlı olarak ortaya çıkmıştı. ABD'nin bundan önceki dışişleri bakanı Kissinger'in birbiri arkasına Ortadoğu ülkelerine yaptığı geziler ve ünlü "mekik diplomasisi", bu gelişmeyi yaratmaya yönelikti. Şimdi Amerikan emperyalizminin aynı doğrultudaki yeni bir manevrasıyla karşı karşıya bulunulmaktadır.

Son aylarda Ortadoğu sorununun kendi doğal ve zorunlu platformunda ele alınması yönünde önemli gelişmeler oldu. İsrail'in gerici yönetimi bile Ortadoğu sorununun çözümlenebilmesi için Cenevre Konferansı'nın çalışmalarına başlamasının zorunlu olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. ABD'deki Carter yönetimi, Cenevre Konferansı'nın toplanabilmesi için gerekli girişimlerde bulunacağına ilişkin çeşitli açıklamalarda bulundu. Son olarak Sovyetler Birliği ile ABD ortak bir açıklama yaparak, Ortadoğu sorununun çözümü için tek geçerli yolun Cenevre Konferansının toplanması olduğunu ve Ortadoğu'daki her türlü çözümün Filistin halkının yasal haklarını korumak zorundu olduğunu bildirdiler. Bütün bu gelişmeler, Ortadoğu sorununu Ortadoğu'da yaşayan halkların ve bu arada Filistin halkının çıkarlarına aykırı yöndeoldu bittiye getirme girişimlerinin başarısızlığını işaretliyordu.

Ne var ki ABD yöneticileri ve İsrail'deki gerici siyonist çevreler, böylecesaldırgan amaçlarından ve Ortadoğu'da begemonya kurma emellerinden vazgeçmiş olmuyorlardı. Sovyetler Birliğinin ve başta FKÖ olmak üzere ilerici Arap güçlerinin kararlı politikası karşısında, uzlaşmaz tutumlarını bir ölçüde yumuşatmak zorunda kalan ABD ve İsrail yönetici çevreleri, Cenevre Konferansı'nın toplanmasını ve toplandığı takdirde çalışmalarını zorlaştırmak için bir dizi girişimde bulundular. Bu girişimlerin merkezinde Filistin halkının Cenevre Konferansı'nda temsil edilmesini önleme amacı yatıyordu. Emperyalist ve siyonist güçler, Filistin halkının Cenevre'de sadece göstermelik biçimde temsil edilmesini sağlamaya çalışıyorlar; bu amaçla FKÖ'nün Cenevre'de konferans masasının dışında tutulması için çabagösteriyorlardı.

Begin, Sedat'ın yolunu bekliyor; Hedef: Emperyalizmin çıkarında birleşmek..

Filistin halkının Cenevre Konferansı'nda temsil edilme biçimiyle ilgili gelişmeler son haftalarda yoğunlaştı. ABD, Filistin halkının Cenevre'de Amerikalı bir Filistin'li profesör tarafından temsil edilmesi önerisini, pratik geçersizliğini bildiği halde ortaya attı. Enver Sedat bu öneriye ilk sarılanlardan biri oldu. Amerikan önerisi, çok doğal olarak, başta yine FKÖ olmak üzere bütün diğer Arap güçleri tarafından sert bir biçimde reddedildi. Amerikan emperyalizminin böyle bir öneriyi atması da, gerçekte, sadece Cenevre Konferansı'nın toplanmasını geciktirmek ve bu arada Arap güçlerini mümkün olduğunca bölmek amacına yönelikti.

Sedat'la İsrail yöneticilerinin Kudüs'te buluşturulmasına ilişkin son girişimleri de aynı açıdan görmek gerekir. Kudüs'te yapılması beklenen görüşmelerin Ortadoğu sorununda hiçbir gerçek ilerlemeye yol açmayacağı bilinmektedir. Amaç, Cenevre Konferansı'nın gündemini karıştırmak ve Arap güçleri arasındaki çelişkileri derinleştirmektir. Çabalar, FKÖ'nü Cenevre Konferansı'nın çalışmalarından uzakta tutmaya yönelmiştir.

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Meir Vilner'in, Sedat'ın Kudüs'e gitme girişimi hakkında Fransız l'Humanite gazetesine açıkladığı görüşler, Ortadoğu'daki son gelişmelerin içyüzünü ortaya koymaktadır. Vilner'in sözleri şöyledir:

"Asıl şaşırtıcı olan, Enver Sedat'ın Kudüs'e gitmesiyle ilgili açıklamayı yapmak için, Begin'in Hava, Deniz ve Kara ordusunun yardımıyla barışsever halkı katlederek Lübnan köylerine ve Filistin göçmen kamplarına saldırıya hazırlandığı bir zamanı seçmesidir.

"Bugünkü koşullarda Sedat ve Begin neyi görüşebilirler? Belki de Amerikan emperyalizmine en iyi nasıl hizmet edebileceklerini görüşürler. Begin'in barışın sağlanmasıyla ilgili herhangi bir sorunu görüşmeye hazırlanmadığı yeterince anlaşılmıştır. Begin, Mısır'la barışmaya hazırlanıyor görünümünü vererek dünya kamuoyunu yanıltmaya çalışmaktadır. Asıl amacı barışı sağlamak değil, Arap dünyasında daha büyük ayrılıklar yaratmak, Mısır'ı diğer Arap devletlerinden tecrit etmek ve böyiece Arap topraklarının işgalini sürekli kılmak, ayrıca Filistin halkını haklarından yoksun bırakmaya çalışmaktır."

FAO GENEL BAŞKANI: "EN TEMEL İNSAN HAKKI AÇLIKTAN KURTULMAKTIR"

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Genel Başkanı Edouard Souma, Örgüt'ün 12 Kasım'da başlayan yeni konferans dönemi için hazırladığı demeçte insan hakları konusundaki tartışmalara değinerek şöyle dedi: "Bugün herkes insan hakları sorununu tartışıyor ama, genellikle soruna siyasal açıdan yaklaşılıyor. Aslında ekonomik ve toplumsal nitelikteki başka temel insan hakları da vardır. Açlıktan kurtulma hakkı, herhalde temel insan haklarının başında gelir. Oysa dünyamızın pekçok yerinde aç veya yetersiz beslenen kadın, erkek ve çocukların sayısı milyonlara varmaktadır. Milyonlarca insan, yiyecekten başka, yeterli barınak ve giyecek ve temiz içme suyu gibi temel ihtiyaçlardan yoksundur."

FAO Genel Başkanı'nın bu sözleri, emperyalist devletler yöneticilerinin insan hakları konusunda başlattıkları demagojik kampanyayı bir bakıma noktalamış sayılabilir. Saouma'nın dikkatleri çektiği, en temel beslenme, giyinme, barınma olanaklarından yoksun milyonlarca insan bugün emperyalist sömürünün boyunduruğu altında yaşayan ülkelerde bulunmaktadır. Sömürge ve yarı sömürge boyunduruğunun kalıntıları, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da toplumsal geriliği sürdürmekte, bu kıtaların insanlarını en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamaz durumda tutmaktadır.

Kapitalist ülkelerin emekçi halkının yaşam düzeyi de sürekli bir tehdit altındadır. İşsizlik bu ülkelerde hergün yeni yeni yüzbinlerin karşısına dikilmektedir. Bu ülkelerde de en temel insan haklarının gerçekleşmesinden söz etmek mümkün değildir.

Sosyalist ülkelerde ise işsizlik ve enflasyon gibi, tüm kapitalist dünyayı kemiren hastalıklardan hiçbirine rastlanmadığı bilinmektedir. Tam tersine sosyalist ülkelerde emekçi halkının yaşam düzeyi sürekli olarak ve sistemli bir biçimde yükselmektedir. Örneğin Sovyetler Birliği'nde 1970'de 122.0 ruble olan ortalama aylık ücret, 1976'de 151.3 rubleye yükselmiştir. Bu yılın ilk dokuz ayında da ortalama ücretin 156 ruble düzeyine yükseldiği bildirilmektedir. Ücretler dışındaki toplumsal tüketim fonları ise daha çarpıcı bir hızla yükselmektedir. SSCB'de 1970'de 64 milyar ruble olan bu fonlar, 1976'da yüzde 40'a yakın bir artış göstererek 94.5 milyar rubleye yükselmiştir. Bu örnekleri bütün sosyalist ülkeler için çoğaltmak mümkündür.

Sosyalist ülkelerde en temel insan haklarının yıkılmaz garantisi, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ve iktidarın işçilerin, köylülerin ve emekçi aydınların elinde olmasıdır. İnsanın insan tarafından sömürülmesine dayanan kapitalist dünyada ve emperyalist sömürü boyunduruğundan sıyrılamayan tüm ülkelerde "insan hakları"nın hayata geçirilmesi olanaksızdır. Toplumsal gelişmenin bütün engellerden kurtulabilmesi için bütün toplumların sosyalizme yönelmesi kaçınılmazdır.

SOVYET EKONOMİSİNİN 1977'DEKİ GELİŞME HIZLARI AÇIKLANDI

Sovyet ekonomisinin 1977 yılındaki gelişmesiyle ilgili rakamlar ülke basınında açıklandı. Sovyetler Birliği Merkezi İstatistik Kurulu'nun "Devlet Planının SSCB Sanayiince Uygulanmasının Sonuçları Üzerine-1977'nin Dokuz Ayı" başlıklı Raporu Sovyet yayın organlarında yayınlandı.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünde tüm ülke emekçilerinin gösterdiği olağanüstü çabalar sonucunda birçok plan hedefinin aşıldığı bildiriliyor. Merkezi İstatistik Kurulu'nun açıklamasına göre 1977 yılının ilk dokuz ayı içinde sanayi üretimi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5.8 oranında yükseldi. Yıl başında öngörülen plan hedefi ise yüzde 5.6 idi. Aynı dönemde emek üretkenliği de yüzde 4.3 oranında yükseldi. Böylece yılın ilk dokuz ayındaki sanayi üretimi artışının dörtte üçünün emek üretkenliğindeki artışla sağlandığı ortaya çıkıyor.

Merkezi İstatistik Kurulu'nun açıklamasından sonra toplanan SSCB Bakanlar Kurulu'nda da, toplam sanayi üretimi ve ülke ekonomisinin pekçok ürününün arzında plan hedeflerinin ötesine geçildiği bildirildi.

Verilen bilgilere göre sanayi ve büro işçilerinin ortalama ücretleri yüzde 2.6 oranında yükselmiş bulunuyor. Kollektif çiftçilerin gelirlerinde ise yüzde 4.3'lük bir artış kaydedildi. Ülkede parakende ticaret hacminin yüzde 4.5 oranında yükseldiği de açıklanan veriler arasında.

1977 yılının ilk dokuz ayında devletin 42 milyon metrekarelik konut, toplam 12,600 yataklık hastane, 938,000 çocuk için okul, 157,000 çocuk için kreş ve çocuk bahçesi, bir vardiyada 34,000 hastayı muayene edebilecek poliklinik üretiminde bulunduğu bildiriliyor.

Sovyetler Birliği'nin 1977 yılının ilk dokuz ayındaki gelişme hızları, kapitalist dünya ekonomisindeki bunalımın sürekliliği karşısında anlamını kazanmaktadır. Kapitalist Avrupa ekonomilerinin yüzde 3'lük bir gelişme hızına "yerleştiği"nin resmi olarak açıklandığı ve 1977 yılının başlarındaki canlanma belirtilerinin gerçekleşmediğini kabullenildiği bir ortamda sosyalist ekonomilerinin kararlı gelişmelerini sürdürdükleri görülmektedir. Bu durum, iki sistem arasındaki yarışmanın sosyalizm lehine sürekli olarak geliştiğini somut olarak kanıtlamaktadır.

ÇAĞIMIZIN DEĞİL, CHP'NİN TRAJİĞİ

Demirtaş Ceyhun'un son kitabı, "Bir Yeni Dev" ve "Çağımızın Trajiği" başlıklarını taşıyor. (*) Ceyhun, uzun yıllar kentleşme sorunları ile uğraşmış bir mimar-yazar ve gazeteci olmanın kazandırdığı zengin deneyimlerle, son yıllarda ülkemizde güncellik kazanan yerel yönetimler konusu üzerinde duruyor.

"Bir Yeni Dev"in önemli bir bölümünü 1973 yerel seçimlerinde görev başına gelen CHP'li belediye başkanları ile yapılan konuşmalar oluşturuyor. Demirtaş Ceyhun, belediye başkanlarıyla yaptığı konuşmalardan sonra, aynı konularda bir de CHP Genel Başkanı Ecevit'le konuşmuş. Daha önce bir günlük gazetedeyayınlanmış olan bu konuşmalar, önümüzdeki günlerde yapılacak yerel seçimlere giderken CHP'de görülen gelişmeleri daha iyi kavrayabilmek için çok yararlı birer belge niteliğinde. Çoğu son önseçimleri kazanamadığı için 1977 yerel seçimlerinde artık belediye başkanlıklarına adaylıklarını koyamayacak olan bu CHP'lilerin ve dolayısiyle CHP'nin güncel öykülerini taşıyor Demirtaş Ceyhun'un kitabında yer alan konuşmalar.

"CHP'NİN TRAJİĞİ"

Ceyhun kitabına bir ikinci ad olarak "Çağımızın Trajiği" başlığını koymuş. Yerel yönetimler ve kentleşme konusu, bu düzeyde bir abartmayı haklı çıkaracak boyutlarda mıdır, bu ayrıca tartışılması gereken bir konu. Ama, bizce kitabın başlığı çağımızın değil "CHP'nin trajiği" olmalıydı. Neler yok ki Demirtaş Ceyhun'un belediye başkanlarıyla yaptığı konuşmalarda: Belediyeden haraç alamadığı için başkanı ve bir meclis üyesini belediyede kurşunlayan CHP'li delegeler, ihaleleri kendisine vermedi diye CHP'li belediye başkanına cephe alan CHP'li meclis üyeleri, CHP'lilerin bir stadyum dolusu kalabalığa yuhalattırdığı CHP'li belediye başkanları, CHP listesinden seçilen ama bir türlü yerel örgütün partiye kaydını yapmadığı belediye başkanları, çıkarları zedelenince belediye başkanını düşürmek için AP'li üyelerle işbirliği yapan CHP'li belediye meclisi üyeleri... Zaman zaman gazete sütunlarına geçen veya kulaktan kulağa iletilen ve bir ölçüde de artık CHP' nin yapısına uygun bir biçimde "vukuati adiye"den sayılmaya başlayan olayları, Demirtaş Ceyhun usta anlatımıyla bir kez daha gözler önüne seriyor.

CHP'li belediye başkanları genel merkezin ilgisizliğinden yakınıyorlar. Adana Belediye Başkanı Bagatur, genel merkezin kendilerine ışık tutucu, yol gösterici bir davranışı olmadığını anlatıyor ve "hepimiz ayrı telden çalıyoruz. Bir şeyler yapmağa çalışıyoruz. Yalnızız sözün kısası" diyor. Antalya Belediye Başkanı Selahattin Tonguç, CHP genel merkezinin belediyelerin önemini kavrayamamış olduğunu, bu konudaki rapor ve önerilerinin CHP merkezinde ciddiye alınmadığını anlatıyor. Sivas Belediye Başkanı Orhan Akenel ise şöyle diyor:

"Partimden de şikayetçiyim... Parti Genel Merkezimiz belediye başkanlarını topladı bir kez. Derdimizi anlattık. Bize üvey evlat muamelesi yapıyorsunuz, bizi kendi kaderimizle başbaşa bırakıyorsunuz dedik. O gün genel merkezde bir odanın kapısına Belediyecilik Bürosu diye bir tabela astılar. Ama o kadar. Biz de kendi yağımızla kavrulmaya çalışıyoruz."

BAGATUR'U KİM VURDU?

Adana Belediye Başkanı Ege Bagatur; "ben ba a, meyhanede, pavyonda filan keyf peşinde koşarken vurulmadım. Babamın tarlasını savunmak için de ölümü göze almadım. Belediye Meclisinde kentin malına sahip çıktığım için vurdular beni " diyor Demirtaş Ceyhun'a. Ne garip tesadüftür ki, Ege Bagatur'u vuran Süleyman Sırrı Prodan adındaki ünlü kabadayı da CHP'liymiş, üstelik merkez ilçeye bağlı Çınarlı Mahallesi delegesiymiş. Bagatur'un başkanlık serüvenlerini, kuşkusuz güneyin bu hareketli topraklarına özgü olaylar diye geçiştiremeyiz... Bagatur'un anlattıkları, CHP'nin bugün artık iyice gün ışığına çıkan örgütsel yapısını da ortaya koyuyor. Demirtaş Ceyhun'un kaleminden dinleyelim Bagatur'un dedikleri ni:

"Beni stadda yuhaladılar" diyor Bagatur. "Ama sonradan araştırdım. CHP'li bazı arkadaşlar organize etmişler bunu. Doğrusu ne diyeceğimi bilemiyorum. Partimin il ve ilçe örgütüyle aram iyi değil. İl başkanı olan arkadaş son seçimlerde belediye başkan adayı idi. Sanırım bu kişisel, duygusal nedenlerle aramızda gizli sürtüşmeler var. Kulağıma geliyor, bu belediye bizim belediyemiz değil diyorlarmış. Beni ihraç etmek isteyenler bile varmış aralarında."

Partili arkadaşlarının her istediklerini yapmadı diye kendine düşman olduklarını anlatıyor Ege Bagatur. "Benden avanta isteyenler de çıktı. Örneğin kanunsuz olarak belediyenin bazı ihalelerini vermemi istediler. Tabii karşı çıktım" diyor Adana Belediye Başkanı. Doğrusu, CHP merkezi ve örgütü Bagatur'u kurşunlayanlar, ondan avanta isteyenler, onu stadta yuhalatanlar için ne yaptı duymadık ama, son ön seçimlerde Bagatur'un başına gelenleri biliyoruz. 11 Aralık'ta yapılacak yerel seçimlerde CHP Adana için Belediye Başkanlığına artık Ege Bagatur'u değil, eski CHP'li Nihat Erim'in 12 Mart dönemindeki koruma polisini aday olarak gösterecek.

CHP'YE ÜYE OLAMAYAN BELEDİYE BAŞKANI

"Kolay kolay inanılmaz. Mersin'in CHP'li Belediye Başkanını, yani CHP listesinden aday gösterip, seçtirdiği belediye başkanını, gene aynı CHP üye olarak partiye almamış" diyor Demirtaş Ceyhun. İşler o kadar büyümüş ki, sonunda Genel Başkan araya girmiş, Genel Sekreter talimat verip giriş bildirimini bizzat doldurmuş ama gene Antalya Merkez İlçe Başkanı Kaya Mutlu'nun kaydını yapmamış, ilçe başkanı "Genel Başkanın kararı beni bağlamaz" diyormuş. Sonun'da merkezden bir parti müfettişi gelmiş ve getirin kayıt defterine bakayım diyerek Kaya Mutlu-yu deftere kaydetmiş.

Kamuoyunun tuttuğu CHP'li belediye başkanlarının genellikle kentlerdeki CHP örgütüyle araları iyi değil. Son önseçimler de bunu ortaya koyuyor. Antalya Belediye Başkanının Demirtaş Ceyhun'a anlattıkları önseçim mekanizmasının nasıl işletilebileceğini çok güzel açıklıyor. Selahattin Tonguç şöyle diyor:

"İstersek bizi kimse koltuğumuzdan indiremez. Örneğin, diyelim bizim kentte 200 tane önseçim delegesi vardır.

Demirtaş Ceyhun

Alırsınız bu 200 delegeyi, belediyede geçici işçi yaparsınız. Her ay, açıktan bir maaş ödersiniz. Tabii her zaman artık başkan adayı sizsiniz. Çok uygulanmış bir yoldur bu."

AP İLE İŞBİRLİĞİ YAPAN CHP'LİLER

CHP'nin yerel örgütlerinin niteliğini iyice öğrenmek isteyenler, İzmit Belediye Başkanı Erol Köse'nin başından geçenlere kulak vermelidir. Son önseçimleri, ilginç bir biçimde kaybeden Erol Köse, kent yararına giriştiği her işte, karşısında çıkarları zedelenen CHP'li üyeleri bulmuş. Hatta Köse'ye karşı, CHP'li üyeler, AP'li meclis üyeleriyle işbirliği yapmaktan bile kaçınmamışlar. Köse, belediye meclisinde bazı kamulaştırma kararlarını alabilmek için İzmit'ten trenin geçeceği saatleri beklermiş. Mecliste bazı oylamaları ancak trenin gürültüsünden yararlanarak çabucacık sonuçlandırabiliyormuş Erol Köse.

Belediye başkanlarının içinde halinden memnun olan bir İzmir Belediye Başkanı İhsan Alyanak var. 11 Aralık seçimlerinde CHP'nin belediye başkan adayı olarak gene İzmir halkının karşısına çıkardığı Alyanak, başkalarının altından kalkamadığı pek çok sorunu kolayca çözebiliyor kendi kendine. Örneğin kentteki işsizlik sorununu; inşaat sektörünü teşvik ederek, işportacılık, kapıcılık, midyacılık, çıraklık gibi 'iş' imkanlarıyla çözebiliyor Alyanak. İzmir'in bu boksör eskisi belediye başkanı her cebinde bir değişik tabanca, bir değişik cop taşıyormuş. Demirtaş Ceyhun: "Alyanak bileğine güveniyor, görevi sırasında bozulduğu kişiye gözünü bile kırpmadan yapıştırıyor yumruğu" diyor. Alyanak'ı biraz daha ayrıntılı tanımak isteyenler, Demirtaş Ceyhun'un teypten hiç bir ekleme çıkartma yapmadan aktardığı bölümleri mutlaka okumalılar. Özellikle son önseçimlerde Alyanak'ı destekledikleri ilan eden ve işçi sınıfı adına konuştukları vehmeden bazı örgüt başları, İhsan Alyanak'ın ne derece bilimsel, ne derece tutarlı görüşlere sahip olduğunu bir kez daha öğrenmek için Demirtaş Ceyhun'a anlattıklarını bir gözden geçirsinler.

ECEVİT NE DİYOR?

Demirtaş Ceyhun belediye başkanlarından sonra, bir de CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'le konuşmuş. Kitabın son bölümünde yer alan bu konuşma Ecevit' in kendine özgü üslubuyla, CHP olarak belediyelere ne ölçüde sahip çıktıklarını gösteriyor. Ecevit sorunların çözümü için gene "köykent" ve "Halk sektörü" ütopyalarına sarılıyor ve herşey CHP'nin iktidar olmasına bağlıdır diyor. Ecevit' e göre bugün yerel yönetimlerde görülen aksaklıkların ortadan kalkabilmesi CHP' nin tek başına iktidara gelmesine bağlı.

Ecevit'in ilginç bir iddiası da yer alıyor bu konuşmalarda. Ecevit, bir süre iktidar ortağı oldukları 1974 yılında, Türkiye'de kira-konut sorununun görülmediğini ileri sürüyor. Ecevit'e göre bunun nedeni de, kırsal bölgelere ve iklere önem. İktidarları sırasında kırsal yörelere yönelik aldıkları bazı önlemler sonucu, kentlerden köylere bir dönüş bile başladığını anlatıyor Ecevit. Toplumbilimcilerimizin, şehircilerimizin, konuyla ilgili diğer uzman ve bilim adamlarının bugüne kadar farkedemedikleri bu "olgu"ya ilişkin ilginç tartışmalar var Ecevit'le Demirtaş Ceybun arasında. Bize kalırsa, Ecevit'in Ankara'nın "temiz hava" kenti Oran'a taşınması bu döneme rastlamaktadır. İhtimal, CHP Genel Başkanı kendi özel durumundan giderek böyle bir genellemeye varıyor.

'DEV'İ TANIMLAMAK ÜZERİNE

Demirtaş Ceyhun, kitabının ilk bölümünde kentleşme ve yerel yönetimler konusunda can alıcı noktalara değiniyor. Ceyhun, sorunların bilimsel bir yöntemle irdelenip ele alınmasından çok, gözlemlere dayanan bazı sorular, güncel deyimiyle 'sorunsal'lar koyuyor ortaya. Demirtaş Ceyhun'un bu bölümde değindiği konuların çoğu halen dünya bilim ve düşün çevrelerinde üzerinde tartışılan, hatta tanımları yapılmaya çalışılan konular. Bu bölümde Ceyhun fazla 'titizlenmemiş' ve canlı bir anlatımla sorunların sosyalist ve kapitalist ülkelerde, bu arada Türkiye'de vardığı boyutları göstermeye çalışmış.

Demirtaş Ceybun'un kitabı, biraz abartmalı adının ötesinde, günümüzün yerel yönetim ve kentleşme sorunlarına tanıklık edecek önemli bir belgesel niteliğini taşıyor. Günümüz kentlerinde neler olup bittiğini öğrenmek isteyenlere Demirtaş Ceyhun'un bu çalışması yararlı bir kaynak olacaktır.

A.Ş.

* *Demirtaş Ceyhun, "BİR YENİ DEV-ÇAĞIMIZIN TRAJİĞİ". 268 sayfa. 25.TL., Tekin Yayınevi, İstanbul, 1977*

YEREL SEÇİMLER ÖNCESİ BELEDİYE SORUNLARI TARTIŞILIYOR

Bülent ERDEM

YEREL YÖNETİM SORUNLARI İLE İLGİLİ OLARAK ANKARA'DA DÜZENLENEN SEMİNER'DE KONUŞAN DALOKAY, İSVAN VE KÖSE, HALKIN YARARINA GİRİŞİMLERİN EN BAŞTA KENDİ PARTİLERİ CHP'DEN GELEN ENGELLEMELERLE KARŞILAŞTIĞINI BELİRTTİLER.

Yaklaşan Yerel Seçimler, yerel yönetimlerin sorunlarını, kent halkının yerel yönetimlere ilişkin demokratik taleplerini gündeme getirdi. Geçtiğimiz hafta içerisinde Mimarlar Odası olumlu ve yararlı bir girişim ile "Yerel Yönetimler ve Güç Yapısı" konulu bir seminer düzenledi.

Mimarlar Odası'nın bu seminer ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, yapılan seminerlerde yerel yönetimlerin günümüzdeki yapısının ve işlevlerinin geleceğe yönelik bir şekilde tartışılması gerektiği vurgulanarak, kent sorunlarının geniş kitlelere iletilmesi gerektiğine değinildi.

Bu seminerin Ön Seçimler (tasfiyeler) sonrası düzenlenmesi geç kalma olarak nitelense de, seminerin önemi ve yararı yadsınamaz.

Seminerde 1973-77 döneminde yeni bir belediyecilik anlayışı sergileyen belediye başkanları, belediyelerde görev yapan uzman ve görevliler ile bilim adamları görüş ve deneylerini belirttiler. Çalışmalarını Oda'nın küçük salonunda sürdüren seminerde söz alan belediye başkanlarının çoğunun önseçimlerde tasfiye edilmeleri, delege oyunlarından ve partilerine olan kırgınlıklarından söz etmelerine neden oldu.

"HİZMET DÖNEMİNİN MEZARI"

Seminerin açış konuşmasını Mimarlar Odası Başkanı Yavuz Önen yaptı. Önen, geçtiğimiz dönemde yerel yönetimlerin politik öneminin daha iyi anlaşıldığından söz ettikten sonra bu seminerin düzenlenme nedenlerinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "... Bugün için bizim en önemli görevimiz maskeli devrimci harekete karşı cephe almaktır."

Daha sonra Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay kürsüye geldi. Dalokay sözlerine esprili bir şekilde "Toplantının bu salonda yapılması beni çok memnun etti, çünkü büyük salon geçen hafta hizmet dönemimin mezarı olmuştu" sözleri ile başladı. Dalokay daha sonra CHP'deki önseçimler ile ilgili üstü örtülü bazı açıklamalar yaptı. Dalokay'ın konuşması CHP ve belediyelerde olup bitenleri ve siyasal literatüre geçen "Naylon delege" kavramını açıklığa kavuşturması açısından ilginçti. Dalokay, esnaf örgütlerinin CHP ve diğer partilerde nasıl etkin olduklarını, bunların belediye kararlarını nasıl ipotek altına alarak, örgütlerine haksız kazançlar sağladıklarından söz ederek CHP örgütü ile olan çelişkisinin, bu çıkar çevreleri ile olan çelişkisinden kaynaklandığını söyledi.

Getirdikleri yeni belediyecilik anlayışının esaslarını ve niteliklerini anlatan Dalokay devamla, kişilerin iyi niyetli olmalarının, belediyelerin yasama yetkilerinin olmadığı sürece emekçi halka bir yararı olmadığını, bu nedenle belediyelerin yerel hükümet, hatta yerel devlet haline gelmeleri gerektiğine değindi.

Dalokay daha sonra planlanan girişimlerin karşılaştığı bürokratik engellerden bahisle, Akkondu projesinin ortaya atılması ile arsa spekülatörlerinin devreye girdiğini, evrakların İmar ve İskan Bakanlığı'nda onay için 2,5 yıla yakın bekletildiğini, ancak Anayasa Mahkemesi'nin kamulaştırmalarla ilgili yasanın bazı maddelerini iptalinden sonra onaylandığını söyledi.

Ankara Belediye Başkan Yardımcısı Ceyhan Mumcu, 4 yıllık dönemde örgütlü işgücünden sözederek, Danıştay kararı ile belediyelerde toplu sözleşme yetkisi alan Genel-İş Sendikası'nın meseleleri nasıl yozlaştırdığından bahsetti. DGM direnişi sırasında Genel-İş'in işçileri yalnız bıraktığını, soruna aydınların sahip çıkınca zorunda kaldığını söyledi.

Mumcu sözlerine devamla, "Genel-İş' in 4 yıllık dönemde yaptığı, her toplu sözleşme döneminde artan yemek zammı talebi oldu" dedi ve sözlerini şöyle bitirdi. "Sendikaların yerel yönetimlerde ağırlıklarını koyamaması bir zaaf olarak gündemdedir. İşçilerin, sendikalar yerel yönetime ağırlıklarını koymadıkları sürece, her iyi niyetli girişimleri başarısızlığa uğrayacaktır."

Mumcu'dan sonra söz alan Ankara Belediyesi Başkan Yardımcısı Fikret Toksöz, Belediyelerin kent içinde fiyat denetimi yapan kuruluşlar olduğunu, ancak kapitalist ekonomi içinde ise fiyat denetiminin olanaksız olduğunu söyleyerek, Belediye Meclislerinde esnafların çoğunlukta olduğuna değindi. Toksöz devamla, esnafların örgütlü, buna karşılık halkın örgütsüz olduğunu ve bu durumun her iyi niyetli girişimi engellediğini, bu durumun ancak güçlü bir şekilde tüketici örgütlenmesine gidilerek önlenebileceğini, aksi takdirde esnafların her istediklerini yaptırmaya devam edeceklerini söyledi.

Seminerin ikinci gününde ilk olarak İzmit Belediye Başkanı Erol Köse söz aldı. Erol Köse sözlerine şöyle başladı. "Büyük kentlerde iktidarda bulunan CHP'nin belediye sorunları ile ilgili olarak herhangi bir toplantı yapmadığını anımsarsak, Mimarlar Odası'nın düzenlediği bu toplantının önemi ortaya çıkar. Küçük Kurultay'da bile bu konuya değinilmemesi, partinin yerel yönetimler konusunda hazırladığı ve söyleyeceği hiçbir şeyin olmadığını gösterdi. Üyesi bulunduğum siyasi örgütün bu konuya verdiği önem, bir odanın kapısına asılan —Belediyeciler Odası — yazılı bir kağıt parçası oldu ve bu da birkaç gün sonra yırtılıp atıldı".

" EN BÜYÜK ENGEL PARTİMDEN GELDİ"

Köse daha sonra yeni belediyecilik anlayışının ilkelerinden ve yaptıkları çalışmalardan söz etti ve girişimlerinde en büyük engelin partililerden geldiğini belirtti. Köse son olarak İzmit'te yapılan yeni hal binasından bahisle, başına gelen belaların hal komisyoncuları tarafından açıldığını ve belediyelerin bugünkü yapıları ile halkın soyulmasında bir araç olduğunu söyleyerek sözlerini şöyle bitirdi:"... tüm deneylerimizin belediye başkanlığına heveslenenlerce öğrenilmesi gerek, ancak bizim yerimize tercih edilenlerin hiçbirisi burada yok".

Erol Köse'den sonra kürsüye İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan geldi. İsvan sözlerine bugün meydana gelen durumun demokrasinin bir çelişkisi olduğunu, ön seçimi kaybetmelerinin demokrasinin bir hastalığını gösterdiğini söyleyerek başladı. Daha sonra başarılı belediye başkanlarının yasaları en kolay çiğneyen kişiler olduğunu söyleyen İsvan :"... ben en az yasaları çiğneyen belediye başkanı olduğum için başarılı olamadım, ancak onları halk adına protesto ettim" dedi.

ÇÖZÜM: EMEKÇİLERİ TEMSİL EDEN PARTİLERE OY VERELİM

İsvan, daha sonra kentleri kurtarmak için mali kaynağın ve politik desteğin zorunlu olduğunu, yaptığı çalışmaların halktan yana olduğunun bir gün anlaşılacağını umduğumu söyledi.

Daha sonra sözlerine devamla, yaptığı çalışmalardan ve bu arada belediye arsalarını işgal eden firma ve kişiler ile ilgili olarak açtığı fotoğraf sergisine Cumhurbaşkanını davet ettiğini, tüm bu kodamanların belediyenin arsalarını işgalinin suufsal bir temeli olduğunu söyleyince Korutürk'ün sergiyi terk ettiğinden bahsetti ve sözlerini şöyle bitirdi. "Parti kademelerinden bana uysal ol, dikine gitme diyenlerin tercihidir bugünkü durum, olayların üstüne üstüne gittiğim, doğruluğuna inandığım halk iktidarı uğrunda çalıştığım için cezalandırıldım."

Seminerlerde yapılan konuşmalar sonucunda belediye meclislerinin bugünkü yapısının, Türkiye'de egemen büyük sermayenin sınıfsal çıkarlarından ayrı düşünülemeyeceği, belediye meclislerinde emekçiler yararına bir etkinlikte bulunmanın bu sınıfsal temel ile mücadeleye bağlı olduğu, bu mücadelede ilk adını olarak da yerel seçimlerde sınıfsal olarak emekçileri temsil eden siyasal partilere oy verilmesinin gereği, ortaya çıkıyordu.

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ ● Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● YÖNETİM: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İSTANBUL BÜROSU: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● ABONE KOŞULLARI: Yıllık: 200 TL., 6 Aylık: 100 TL. AVRUPA 6 aylık: 250 TL., Yıllık: 500 TL., AMERİKA: 6 aylık: 325 TL. Yıllık: 650 TL. AVUSTRALYA-JAPONYA: 6 aylık: 400 TL., Yıllık: 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İLAN KOŞULLARI: Arka Kapak (Renkli): 15 000 TL., Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12 000 TL., İç sayfalarda sütun santimi: 40 TL., Yayın ilanları % 50 indirimlidir. ● BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisleri ● Kapak düzeni: İbrahim NİYAZİOĞLU

İlhan Tekeli'nin Yürüyüş'e özel demeci :

1973-1977 Döneminde toplumcu belediyecilik anlayışı ortaya çıkmıştır

*** 1973-1977 döneminde Türkiye'deki belediyecilik deneyimini nasıl değerlendiriyorsunuz?**

* Bu dönem Türkiye'de belediyeciliğin siyasal öneminin anlaşılmaya başlandığı dönemdir. 1973 seçimlerinde büyük kent belediyelerinde, sağ iktidarı kaybetmiştir. Bu sonuç, soldaki partilerin kentleşmenin ve kent yönetimini ele geçirmenin önemini kavramalarına yardımcı olmuştur. Öte yandan kent içinde iktidar el değiştirmesine rağmen, ülke yönetiminin MC elinde kalması, belediye olgusuna ilişkin bir çelişkinin en çarpıcı yönleriyle ortaya çıkmasına olanak tanımıştır. İktidardaki sağ güçler koalisyonu, merkezi yönetime çok bağımlı halde tutulan büyük kent belediyeleri üzekinde mali ve yönetimsel baskı olanaklarını kullanarak, onları başarısızlığa uğratmak istemişlerdir. Bu durum ilk kez siyasal gündemde vesayet sorununu bu kadar ön palana çıkarmıştır.

Oysa bu çelişki, ülke iktidarı ve kent yönetimlerindeki iktidar aynı siyasal güç elinde oldukça bu netlikte ortaya çıkmıyordu Bu dönemin büyük kent belediye başkanları, başarılı uygulama yapmasalar bile bu çelişkiyi kamuoyuna anlatabildiler. Artık belediyelerinözerkliği sağlanmazsa, büyük kentlerde seçimi kazanmanın başarılı bir sol belediyeuygulaması için yeterli olmadığı anlaşıldı.

*** Bu dönemin belediyelerinin toplum yararına uygulama yapmalarını engelleyen tek neden, belediyelerin gelir kaynaklarının kıtlığı ve merkezi yönetimin vesayeti miydi?**

* Tabi, hayır. 1973-1977 döneminde büyük kentlerin belediye başkanları yalnız MC denetimindeki merkezi yönetimle değil, büyük ölçüde kendi yerel parti örgütleri ile de çelişkiye düşmüşlerdir. Merkezi yönetimle yerel yönetim çelişkisinin yarattığı bunalım, bir başka çelişkiyi de keskinleştirmiştir.

Bugünkü yapısıyla belediye meclislerinde çıkarları kentlerdeki emekçiler ve tüketicilerle çelişen küçük girişimci ve esnaflar hakimdir. Kentin tüketici ve emekçi kesimi meclislerde ya temsil edilmemekte yada çok düşük oranda temsil edilmektedir. Meclisin içinde tüketicilerinyararlarına ters düşecek şekilde küçük girişimcilere rant oluşturacak kararlar kolayca alınabilmektedir.

Oysa belediye meclisi kararları kamuoyuna yansımamakta, üyeleri tanınmamaktadır. Başka bir deyişle, belediye meclisi üyeleri kararlarının siyasal bedelini ödememektedir. Oysa belediye başkanının durumu çok farklıdır. Geniş tüketici kitleleri tüm kararların sorumlusu olarak belediye başkanını görmektedir. Meclis kararlarının ödenmeyen siyasal bedelini, belediye başkanları ödemektedir. Bu durum, her zaman ortaya çıkmaya hazır bir çelişki yaratmaktadır.

Eğer bir partinin il kurullarında küçük üreticiler hakimse, belediye başkanlarının yerel parti örgütleriyle ilişkisi daha karmaşıklaşmaktadır. Bir yandan belediye meclislerinde etkin olan küçük girişimcilerin yerel parti örgütlerinde de etkin olması, öte yandan partinin yerel örgütünün başkanının belediye olanaklarını siyasal olarak kullanmak istemesi, belediye başkanı ile parti il örgütleri arasındaki çatışmayı daha da artırmaktadır.

*** Belediye başkan adaylarının saptanması için yapılan önseçimlerde ilerici kamuoyunun desteğini sağlamış, başarılı uygulamaları olduğu bilinen Erol Köse, Vedat Dalokay, Ahmet İsvan vb. gibi belediye başkanlarının önseçimleri kaybetmesini de aynı mekanizmayla mı açıklıyorsunuz?**

* Evet, özellikle Erol Köse'nin durumu bu bakımdan öğreticidir. Geçen dönem içinde yaptığı uygulamalar olan toplu konut projeleri, halk pazarları ve ekmek fabrikaları kurma girişimleri, bir yandan ona Türkiye kamuoyunada destek sağladı, öte yandan halk yararına olan bu girişimlerde kaybeden grupların işbirliği yaparak yeniden başkan seçilmesini engellemelerine neden oldu. Tüm Türkiye ilerici kamuoyunun ve basının çok açık olan desteği onu kurtarmaya yetmedi. İzmit örneği, sanıyorum, yerel yönetimlerin güç yapısını anlatmakta sık sık kullanılacak, ders alınacak bir örnek olarak kalacak.

*** İzmit örneği hangi bakımlardan öğretici?**

* Birkaç yönden öğretici. Önce emekçi sınıfların ağırlığını koymadığı bir parti içinde toplumun geniş katları yararına olan uygulamaların eninde sonunda engellendiğini bir kez daha kanıtlıyor. Alınacak ders yalnızca bu değil. Her türlü olanaksızlıklara rağmen, halk yararına uygulama yapmanın nasıl bir siyasal birikim sağladığını da gösteriyor. Kanımca, yerel yönetim seçimlerinde alınacak sonuçlar da öğretici olacak. Halkın eğilimlerini hiçe sayarak parti içi oyunlarla siyasal gücün ele geçirilebileceğini sananlar da derslerini alacaklar.

*** 1977 yılı yerel yönetim seçimleri kampanyasını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

* Bu kampanyaya iki açıdan bakmakta yarar var. Büyük partiler bu kampanyayı, ülkede iktidar için bir referandum haline getirerek, bu havanın yarattığı oyların iki parti arasında kutuplaşması etkisinden yararlanmaya çalışacaklar. Aslında bunu herkes biliyor, ilginçliğini yitirdi. Önemli olan ikinci yön. Bu seçimde ilk defa bir sol belediye programı üzerinde tartışılacak olması. Bu seçimlere kadar genellikle belediye başkanlarının becerikliliklerı kamuoyunda anlatılmaya çalışılmıştır. Seçim propagandası da birbirinden kopuk proje vaadleri etrafında gelişmiştir. 1973-77 döneminde Türkiye'nin ilerici belediyelerinin uygulamaları ve bu belediyeler etrafında oluşan bir belediyecilik hareketi ortaya bir toplumcu belediyecilik anlayışı çıkarmıştır. İlk defa sol ve sağ belediyelerin farkı ortaya konacaktır bu seçimde. Bu, Türkiye'de belediyeciliğin gelişmesinde önemli bir adım olacaktır.

İZMİT ÖRNEĞİ EMEKÇİ SINIFLARIN AĞIRLIĞINI KOYMADIĞI BİR PARTİ İÇİNDE TOPLUMUN GENİŞ KATLARI YARARINA OLAN UYGULAMALARIN ENİNDE SONUNDA ENGELLENDİĞİNİ BİR KEZ DAHA KANITLIYOR. ALINACAK DERS YALNIZCA BU DEĞİL. HER TÜRLÜ OLANAKSIZLIKLARA RAĞMEN, HALK YARARINA UYGULAMA YAPMANIN NASIL BİR BİRİKİM SAĞLADIĞINI DA GÖSTERİYOR.

*** Türkiye solunda gelişen bu belediyecilik görüşünün temel ögeleri nelerdir?**

* Gelişen program temelde kent mekanında ve kentlinin yaşantısı için gerekli hizmetlerin üretilmesinde yüksek rantlar yaratabilmesi gözleminden hareket ediyor. Kentte yaşayanların aleyhine oluşan bu rantın ortadan kaldırılması, eğer kaldırılamıyorsa topluma geri döndürülmesi amaçlanıyor. Bu nedenle belediyelerin *üreticilik* ilkesini benimsemesi isteniyor.

Bir bakıma, üreticiliğin, belediyeciliğin doğasında bulunduğu söylenebilir. Belediyeler kent halkının müşterek gereksinimlerini karşılamak ya da üretmek için oluşan kurumlardır. Bu nedenle tüm belediyeler kentsel altyapı hizmetleri olan, su, elektrik, kanalizasyon ve kent içi ulaşım hizmetlerini üretirler. Burada söz konusu üreticilik bu tür kamu malları üretmekle yetinmeyip piyasa malları üretimine geçirilmesini içermektedir. Bir bakıma ülke düzeyindeki devletçilik ilkesine paralellik gösterir.

Belediyeler piyasa mallarını üretmeye iki nedenle girmek eğilimindedirler. Ekmek örneğinde olduğu gibi küçük ya da büyük girişimcilerin halkın sırtından rant elde etmesini önlemek, bu alanlardaki rant oluşumunu kırmak için belediyeler üretime girmektedirler. 1973-77 döneminde birçok belediye bu girişimde bulunmuştur.

Belediyelerin diğer üretim alanı, konut, arsa üretimidir. Bu kesimde üretime girmeleri, kentleşmeden doğan değer artışını topluma geri döndürmek içindir.

Gelişmekte olan yeni belediyecilik anlayışının ikinci temel ilkesi *demokratik ve özerk* belediyedir. Demokratik ve özerk belediyede kararların oluşmasında, yürütülmesinde ve denetlenmesinde emekçilerin ve geniş halk kitlelerinin etkinliği artacaktır. Bu halde belediyelerin kentin yaşantısı ile ilgili konularda kural koyucu hale gelmesi öngörülmektedir. Belediyelerin kural koyucu hale gelmesi, belediyelerin kent halkına sunacağı hizmetlerle tutarlı kaynak sağlamak olanağı verecektir. Bir başka deyişle kent halkı, tüketimlerinin ne kadarını özel, ne kadarını toplu amaçlar için tüketeceklerı konusunda karar verme özgürlüğüne kavuşacaklar.

*** Bugün kentte yaşayanların tüketim özgürlüğü yok mu?**

* Tüketim özgürlüğü var, ama yalnızca piyasa mallarında. Bugün kentlerimizde yaşayan kişiler kazançlarını daha çok ayakkabı, yiyecek vb. piyasa malları olarak tüketebilir, ama kazancını daha sağlıklı ve daha iyi bir şehirde yaşamak için harcayamaz. Başka bir deyişle bir belediye başkanı seçim propagandasında bir hizmet programı karşılığında bir vergi şeması önererek seçime girme olanağına sahip değildir. Belediyelerin kural koyucu hale gelmesi, kentlilere daha iyi kentlerde yaşama için harcama yapma kararını verebilme serbestliğini getirecektir.

*** Geliştirilen programların diğer ögeleri nelerdir?**

* Son olarak bir başka öge üzerinde durmak gerekir. O da *birlikçi bütünlükçü* belediyecilik ilkesidir. Gerçi Türkiye' de metropoliten yerleşmelerde ana belediye etrafında çok sayıda çevre belediyesinden oluşan bütünler oluşmuştur. Bu alanlarda birçok belediye hizmetinin gerçekleştirilmesi için belediye birliklerinin kurulması akılcı bir tutumdur. Ama burada vurgulanılmak istenen bunun ötesinde bölgeler ve ülke düzeyinde belediye birlikleridir. Bu birlikler, tek tek belediyelerde güçlü bir akım olarak ortaya konamayan demokratik ve özerk belediyecilik anlayışını siyasal bir hareket haline getirecektir. Bunun ötesinde üretici belediye anlayışını yeni alanlara kaydırabilecektir.Örneğin bir tek belediye için kurulması ekonomik olmayan bir otobüs fabrikası, belediyeler birliği için ekonomik hale gelecektir.

*** Bu geliştirilen programların Türkiye'nin bugünkü siyasal ortamında uygulanma olasılığı var mıdır?**

* Bu tür programların uygulanabilmesinin bir tek ön koşulu var. O da, çalışanların, emekçilerin belediye yönetimine ağırlığını koyabilmesi. Bugün sendikalar ulusal siyaset yapmaktan, yerel yönetimlerin önemini kavramış değiller. Daha çok TBMM'de temsil edilmeye çalışıyorlar. Yerel yönetimi etkilemeye çalışmıyorlar. Oysa yerel yönetimin emekçilerin yaşam koşullarını geliştirmekte yapabileceği çok şey var. Önümüzdeki seçimde emekçi sınıfların partilerinin belediye meclislerinde temsil edilme olanağına kavuşmaları bu açıdan çok önemli olacak.